Projekt

z dnia 9 czerwca 2025 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA .....
RADY GMINY OLSZANKA

z dnia ..... 2025 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Olszanka na lata 2024-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 609 ze zm.) i art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r., poz. 278), w związku z uchwałą nr LXIII/387/2024 Rady Gminy Olszanka z dnia 30 stycznia 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2024 r., poz. 307) oraz uchwałą nr LXVI/398/2024 Rady Gminy Olszanka z dnia 28 marca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Olszanka na lata 2024-2030 uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Olszanka na lata 2024-2030" w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały, sporządzony zgodnie z ustawą o rewitalizacji.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Olszanka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI
DLA GMINY OLSZANKA
NA LATA 2024-2030

Spis treści

WSTĘP ... 3
I. SYNTEZA DIAGNOZY OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI ... 6
I.1. Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji ... 6
I.2. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji ... 10
II. SZCZEGÓŁÓWA DIAGNOZA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI ... 12
III. PROCES REWITALIZACJI ... 20
III.1. Wizja obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji ... 20
III.2. Cele rewitalizacji i kierunki działań w ramach procesu rewitalizacji ... 21
III.3. Podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne ... 22
III.4. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne o charakterze uzupełniającym ... 36
III.4. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych ... 38
III.5. Szacunkowe ramy finansowe ... 45
III.6. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji ... 46
III.6.1. Partycypacja społeczna na etapie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji ... 46
III.6.2. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji ... 49
III.7. System wdrażania (realizacji) Gminnego Programu Rewitalizacji ... 50
III.8. System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji ... 52
IV POWIĄZANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY 54
IV.1 Spójność z dokumentami strategicznymi gminy ... 54
IV.2 Spójność z dokumentami strategicznymi rangi regionalnej ... 57
V. ODNIESIENIE DO OBOWIĄZUJĄCYCH PRZEPISÓW PRAWA LOKALNEGO ... 60
V.1. Określenie zmian w uchwałach ... 60
V.2. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego ... 60
V.3. Specjalna Strefa Rewitalizacji ... 60
Spis tabel ... 61
Załącznik – Mapa kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji ... 62

WSTĘP

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Olszanka wskazuje przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji określonym w uchwale nr LXIII/387/2024 Rady Gminy Olszanka z dnia 30 stycznia 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2024 r., poz. 307). Do prac nad dokumentem przystąpiono na podstawie uchwały LXVI/398/2024 Rady Gminy Olszanka z dnia 28 marca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Olszanka na lata 2024-2030.

Gminny Program Rewitalizacji zawiera następujące elementy, wynikające wprost z ustawy o rewitalizacji:

- szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji obejmującą analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na tym obszarze,
- opis sposobu realizacji przez gminny program rewitalizacji dokumentów strategicznych gminy, w tym strategii rozwoju gminy oraz strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji,
- cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk,
- opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:
  - listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji, opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami (o ile dane te są możliwe do wskazania),
  - charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań,
- mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych,
- opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu,
- opis sposobu zapewnienia udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji,
- system monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji,
- określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji,

- wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania,
- wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym:
  - wskazanie zakresu niezbędnych zmian w planie ogólnym gminy,
  - wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany,
  - w przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji – wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu,
- załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej.

Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji został przekazany do zaopiniowania podmiotom, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 4):

Tabela 1 Opiniowanie Gminnego Programu Rewitalizacji.

Podmiot opiniujący
Obligatoryjne
w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu – Zarząd Powiatu Brzeskiego
w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa i strategią rozwoju województwa – Zarząd Województwa Opolskiego
w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego określonego w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami – Wojewoda Opolski
w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności: Wojskowe Centrum Rekrutacji w Brzegu Placówka Straży Granicznej w Opolu Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego Delegatura w Opolu Komendant Powiatowy Policji w Brzegu
w zakresie ochrony przeciwpożarowej – Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Brzegu
Opolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny
właściwa gminna komisja urbanistyczno-architektoniczna
Orange S.A.
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Opolu
Zarząd Dróg Powiatowych w Brzegu
Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Gazowniczy w Opolu
Tauron Dystrybucja S.A.
Komitet Rewitalizacji

w zakresie sposobu zagospodarowania oraz przedsięwzięć związanych z nieruchomościami wchodzącymi w skład Zasobu Nieruchomości – Krajowy Zasób Nieruchomości
Fakultatywne
w zakresie form ochrony przyrody – Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu
w zakresie form ochrony zabytków – Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Opolu
w zakresie zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią –dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie we Wrocławiu

Źródło: opracowanie własne.

Gmina Olszanka 3 stycznia 2025 r. skierowała do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu wniosek o odstąpienie od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Regionalny Dyrektor uznał, że zadania realizowane w ramach GPR – z zachowaniem powszechnie obowiązujących przepisów prawa – nie będą negatywnie oddziaływać na środowisko w części dotyczącej form ochrony przyrody. Ponadto obszar rewitalizacji znajduje się poza formami ochrony przyrody, poza siedliskami Natura 2000, poza korytarzami ekologicznymi oraz poza obszarem o wysokich i szczególnie wysokich walorach krajobrazowych, w związku z czym w piśmie znak: WOOŚ.411.4.1.2025.PM z dn. 27 stycznia 2025 r. RDOŚ stwierdził brak potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Zapytanie skierowano do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska zgodnie z dyspozycją art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, który brzmi „Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektu dokumentu innego niż wymieniony w art. 46 ust. 1 oraz w przypadku projektu zmiany takiego dokumentu, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57 [generalny lub regionalny inspektor ochrony środowiska], organ opracowujący projekt stwierdzi, że realizacja postanowień danego dokumentu albo jego zmiany może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.”.

I. SYNTEZA DIAGNOZY OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

I.1. Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Obszar zdegradowany to przestrzeń, w której koncentrują się zjawiska negatywne (społeczne, gospodarcze, przestrzenne, środowiskowe, techniczne) oraz problemy, które wpływają na pogorszenie jakości życia mieszkańców. Wyznaczając obszar zdegradowany uwzględniono powyższe zasady. Diagnoza oparta została na mierzalnych wskaźnikach opisujących przede wszystkim problemy społeczne w gminie Olszanka. Dokonano również analizy pozostałych podstawowych sfer funkcjonowania gminy – gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej i środowiskowej. Dla potrzeb wyznaczenia obszaru zdegradowanego określono listę potencjalnych wskaźników, które posłużyły zarówno do analizy porównawczej sytuacji gminy na tle regionu, a przede wszystkim – do przestrzennego zobrazowania zróżnicowania wewnętrznego. Poziom wewnętrznych dysproporcji rozwoju zbadany został w odniesieniu do wszystkich sołectw – jednostek analitycznych. Dla wskazanych jednostek pozyskano dane z Urzędu Gminy Olszanka, Powiatowego Urzędu Pracy w Brzegu, Komendy Powiatowej Policji w Brzegu czy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olszance.

Dane poddano ocenie pod kątem stworzenia zestawu porównywalnych wskaźników odnoszących wartość danej cechy do sołectwa. Dobór wskaźników opierał się przede wszystkim na poprawności metodologicznej. Zestaw wskaźników musiał w sposób czytelny przedstawiać dany problem, być łatwy w odbiorze, opierać się o dostępne dane umożliwiające jego weryfikację, pozwolić na ocenę dysproporcji rozwojowych w gminie oraz być skonstruowany zgodnie z zasadami matematycznymi i statystycznymi. Kolejnym kryterium była reprezentacja przestrzenna – wskaźnik musiał dać możliwość prezentacji w odniesieniu do jednostki mniejszej niż gmina.

W wyniku powyższej procedury wybrano zestawienie 13 wskaźników, które zastosowano do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Tabela 2 Wskaźniki wykorzystane do analizy sytuacji kryzysowej w gminie Olszanka.

SFERA	WSKAŹNIKI
społeczna	1. Indeks obciążenia demograficznego – udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku osób w wieku produkcyjnym [%] 2. Indeks starości – udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu osób [%] 3. Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie osób [%] 4. Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych [%] 5. Liczba osób korzystających ogółem z pomocy społecznej na 100 mieszkańców [%] 6. Stopień zagrożenia przestępczością – liczba czynów karalnych na 100 mieszkańców [%]

	7. Średni wynik egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2022/2023 [%] 8. Średnia frekwencja w 3 ostatnich wyborach krajowych [%]
gospodarcza	Udział podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców [%]
funkcjonalno-przestrzenna	1. Udział dróg wymagających pilnego remontu w długości dróg ogółem [%] 2. Długość chodników przypadających na 1 km dróg asfaltowych [m]
techniczna	Udział obiektów zabytkowych w danej jednostce analitycznej w ogóle zabytków gminy [%]
środowiskowa	Udział procentowy ogrzewania budynków alternatywnymi źródłami energii (gaz, OZE) innymi niż paliwa stałe (węgiel i węglopodobne) w ogólnej liczbie gospodarstw zgłaszających do bazy CEEB[%].

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 3 Wyniki analizy sytuacji wewnętrznej w gminie Olszanka.

Sołectwo	Indeks obciążenia demograficznego - udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku osób w wieku produkcyjnym [%]	Indeks starości - udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu osób [%]	Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie osób [%]	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	Liczba osób korzystających ogółem z pomocy społecznej na 100 mieszkańców [%]	Stopień zagrożenia przestępczością – liczba czynów karalnych na 1000mieszkańców	Średni wynik egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2022/2023 [%]	Średnia frekwencja w 3 ostatnich wyborach krajowych [%]	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Udział dróg wymagających pilnego remontu w długości dróg ogółem [%]	Długość chodników przypadających na 1 km dróg asfaltowych [m]	Udział obiektów zabytkowych w danej jednostce analitycznej w ogóle zabytków gminy [%]	Udział procentowy ogrzewania budynków alternatywnymi źródłami energii (gaz, OZE) innymi niż paliwa stałe (węgiel i węglopodobne) w ogólnej liczbie gospodarstw zgłaszających do bazy CEEB [%]	**Degradacja w sferze społecznej**	**Degradacja w pozostałych sferach**
GMINA	**37,13**	**22,02**	**2,12**	**42,00**	**9,96**	**5,72**	**52,70**	**57,35**	**8,05**	**32,39**	**321,72**	**10,00**	**15,30**		
Olszanka	**40,64**	**22,82**	3,36	40,00	6,94	2,24	**50,80**	62,38	9,84	47,07	216,92	9,52	10,94	**4**	**3**
Pogorzela	**38,56**	**22,24**	1,27	**85,70**	8,14	**7,23**	**50,80**	60,65	7,41	50,24	394,74	11,46	14,10	**5**	**4**
Michałów	**43,12**	**25,00**	**2,37**	**63,60**	**10,78**	**8,62**	53,52	**54,38**	7,33	28,20	238,61	15,23	10,16	**7**	**4**
Janów	26,92	17,07	**3,25**	25,00	7,32	4,07	**50,80**	60,65	7,32	10,15	558,38	4,19	12,00	**2**	**2**
Gierszowice	**42,00**	**23,93**	1,14	0,00	7,69	0,00	**50,80**	62,38	6,84	40,00	400,00	6,85	17,98	**3**	**2**
Krzyżowice	36,83	**22,40**	**2,19**	41,70	**11,11**	1,82	**50,80**	**54,56**	9,84	24,77	337,84	5,71	24,06	**5**	0
Obórki	29,94	17,91	**4,39**	**61,50**	8,78	3,38	**51,39**	58,15	8,45	0,00	344,44	7,04	7,32	**3**	**1**
Przylesie	34,51	21,17	1,90	21,40	**12,35**	**6,78**	**51,39**	58,15	10,58	38,02	396,04	21,15	7,49	**3**	**3**

Jankowice Wielkie	37,05	**22,38**	1,29	33,30	**11,48**	**11,48**	58,35	**52,78**	6,31	13,46	317,31	5,14	20,26	**4**	**2**
Czeska Wieś	**38,36**	**22,16**	1,85	28,60	**10,82**	5,28	58,35	**54,38**	4,75	0,00	64,78	13,71	7,84	**4**	**4**

Źródło: opracowanie własne.

W pierwszej kolejności określono poziom koncentracji zjawisk negatywnych dla gminy jako całości. To pozwoliło określić wartością referencyjną danego wskaźnika (średnia dla gminy), aby potem porównać ją do wartości referencyjnych dla pojedynczych miejscowości. Na początek oceniono kryteria społeczne, które zgodnie z ustawą stanowią podstawę wyznaczenia obszaru zdegradowanego. Założono, że za obszar zdegradowany spełniający kryterium degradacji społecznej uznana zostanie jednostka analityczna (miejscowość), która charakteryzuje się kumulacją problemów społecznych, tj. na 8 analizowanych wskaźników wartości niekorzystne wystąpią w przypadku **5 wskaźników.**

Następnie analizie poddano natężenie występowania pozostałych zjawisk negatywnych w pozostałych sferach (gospodarcza i/lub przestrzenno-funkcjonalna i/lub środowiskowa i/lub techniczna) i ostatecznie miejscowość, aby była uznawana za **obszar zdegradowany,** musi charakteryzować się natężeniem zjawisk społecznych (co najmniej 5) i co najmniej jednym z pozostałych sfer.

W **obszar zdegradowany** wchodzą miejscowości: **Pogorzela i Michałów.** Obszar wyznaczony jako zdegradowany zajmuje **1 789,7 ha, tj. 19,29%** powierzchni gminy Olszanka. Na terenie zdegradowanym mieszka łącznie **1070 osób, tj. 28,16% ogółu mieszkańców** gminy.

I.2. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Wyznaczając zasięg obszaru rewitalizacji kierowano się następującymi przesłankami, wynikającymi wprost z ustawy o rewitalizacji:

- spełnieniem wymogu kumulacji zdegradowania społecznego i co najmniej jednego czynnika dodatkowego,
- obszar rewitalizacji to całość lub część obszaru zdegradowanego cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk,
- obszar rewitalizacji to obszar o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego,
- obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Stosując wspomniane wyżej zasady i biorąc pod uwagę, że jako jedyne spełniają wskaźnik dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego, obszar rewitalizacji obejmuje wsie: **POGORZELA, MICHAŁÓW**.

Tabela 4 Wskaźniki dla obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Olszanka.

Sfera	Wskaźnik	Wartość referencyjna gminy	Obszar zdegradowany/ rewitalizacji
społeczne	Indeks obciążenia demograficznego – udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku osób w wieku produkcyjnym [%]	37,13	40,65
	Indeks starości – udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu osób [%]	22,02	23,50
	Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie osób [%]	2,12	1,77
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	42,00	72,22
	Liczba osób korzystających ogółem z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	9,96	9,34
	Stopień zagrożenia przestępczością – liczba czynów karalnych na 100 mieszkańców	5,72	7,87
	Średni wynik egzaminu ósmoklasisty na rok szkolny 2022/2023 [%]	52,70	52,16
	Średnia frekwencja w 3 ostatnich wyborach krajowych [%]	57,35	57,52
gospodarcza	Udział podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	8,05	7,37
funkcjonalno-przestrzenna	Udział dróg wymagających pilnego remontu w długości dróg ogółem [%]	32,39	38,68
	Długość chodników przypadających na 1 km dróg asfaltowych [m]	321,72	312,86
techniczna	Udział obiektów wpisanych do GEZ w danej miejscowości w ogóle obiektów w GEZ [%]	10,00	13,34

środowiskowa	Udział procentowy ogrzewania budynków alternatywnymi źródłami energii (gaz, OZE) innymi niż paliwa stałe (węgiel i węglopodobne) w ogólnej liczbie gospodarstw zgłaszających do bazy CEEB [%]	15,30	12,38

Źródło: opracowanie własne.

Obszar rewitalizacji gminy Olszanka zamieszkiwany jest łącznie przez **1070 osób, tj. 28,16% ogółu** mieszkańców gminy. Jego powierzchnia zajmuje **159,6 ha, tj. 1,72% powierzchni** gminy. Mapa przedstawiająca zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji stanowi załącznik do niniejszego dokumentu.

II. SZCZEGÓŁÓWA DIAGNOZA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

PROBLEMY

Obszar rewitalizacji charakteryzuje znaczy poziom starości demograficznej, przejawiający się zarówno w wyższym niż średnio w gminie udziale osób w wieku poprodukcyjnym, jak również wyższym stosunkiem liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym. *Sytuacja ludzi starszych w okresie szybkich zmian gospodarczych jest złożona i uwarunkowana takimi czynnikami, jak: pogorszenie stanu zdrowia, opieka zdrowotna, zanik tradycji międzypokoleniowych, przemiany kulturowe, niekorzystne warunki życia i pogorszenie sytuacji materialnej. Towarzyszy temu brak aktywności społecznej, osamotnienie, izolacja, nieporadność życiowa. Występuje stosownie do procesów poznawczych, sztywność schematów myślowych, mniejsza zdolność przystosowawcza do nowych sytuacji. W sferze uczuć pojawia się osłabienie zainteresowania innymi osobami, niestabilność emocjonalna, zmienność nastrojów, skłonność do depresji, egoizm, wzrost podejrzliwości i poczucie zagrożenia, postawa roszczeniowa, domaganie się pomocy. Uwzględniając specyfikę środowiska osób starszych istnieje konieczność stworzenia systemu, który będzie zaspokajał ich potrzeby*[1]. Proces starzenia się społeczeństwa bardzo silnie dotyka województwo opolskie, w tym powiat brzeski. Jednym z czynników, które odgrywają tu dużą rolę, jest znaczna odległość od ośrodka wojewódzkiego (przy podobnej odległości do Wrocławia) oraz stosunkowo niska atrakcyjność Opola (w porównaniu z ośrodkami wojewódzkimi Dolnego Śląska czy Śląska). Wyższy udział osób starszych wiąże się także z faktem niskiego przyrostu naturalnego: w 2019 r. wyniósł on w gminie -1,22/1000 mieszkańców, a w 2023 r. już -5,26/1000 mieszkańców.

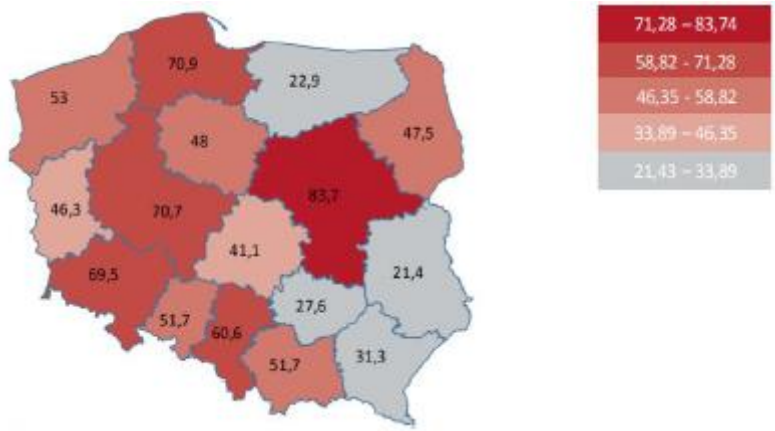
Problemem wspólnym dla obu podobszarów rewitalizacji jest również bezrobocie długotrwałe. W *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Olszanka na lata 2021–2029* zauważono, że rodziny, które się z nim zmagają, często także nie realizują właściwie swojej funkcji. Żyjące w nich dzieci sprawiają trudności w szkole, nie przygotowują się odpowiednio do zajęć oraz są zaniedbane. *Długotrwałe bezrobocie niesie ze sobą zarówno deprywację materialną jak również wpływa na relacje z innymi. Częstym zjawiskiem jest ograniczenie dotychczasowych relacji, co z kolei przekłada się na zmniejszanie kapitału społecznego rozumianego jako sieć znajomości, która mogłaby być pomocna w trakcie poszukiwania pracy. Wyniki przeprowadzonej analizy wskazują ewidentnie, że indywidualne zaangażowanie w poszukiwanie pracy spada wraz z przedłużającym się okresem bezrobocia. W przypadku osób, które pozostają bez pracy mniej niż rok czasu, zaangażowanie jest ponadprzeciętne i sięga 68%, a osoby, które w ogóle nie wywiązują się ze społecznych oczekiwań stanowią raptem 8% badanych. Jednak wraz z wydłużającym się okresem bezrobocia zaangażowanie spada do poziomu 59% (dla osób bezrobotnych do 1,5 roku) i jeszcze bardziej obniża się wśród respondentów pozostających bez pracy do dwóch lat (52%). Powyżej tego okresu bezrobotni, których charakteryzuje spójna postawa prozatrudnieniowa, stanowią 37% ogółu. Z kolei 27% to*

[1] *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Olszanka na lata 2021 – 2029*, s. 6-7.

osoby, które w żaden sposób nie wykazują zainteresowania podjęciem pracy[2]. W *Strategii Rozwoju Subregionu Brzeskiego 2023–2033* wskazano, że w ostatnich latach tendencja zmian w zakresie poziomu bezrobocia była pozytywna – miała charakter spadkowy, ale jednocześnie gmina Olszanka została wymieniona jako ten samorząd, w którym występowała najgorsza sytuacja w zakresie udziału osób bezrobotnych długotrwale w ogóle bezrobotnych.

Na całym obszarze rewitalizacji odnotowuje się wyższy niż średnio w gminie poziom przestępczości. Obie miejscowości położone są na głównych szlakach komunikacyjnych (drogi wojewódzkie: DW 462 w Pogorzeli i DW 458 w Michałowie). W obu miejscowościach występują pustostany, niezagospodarowane tereny czy np. tereny sportowe oddalone od zabudowy, na których dochodzi do aktów wandalizmu czy spożywania alkoholu.

Niska aktywność społeczna przekłada się również na niską przedsiębiorczość mieszkańców obszaru rewitalizacji, choć w analizach dla całego województwa wskazuje się na znaczną poprawę w tym zakresie w ostatnich latach. Jednocześnie województwo opolskie charakteryzuje się niższym – w porównaniu z sąsiednimi regionami (poza województwem łódzkim) – poziomem przedsiębiorczości. To może być dodatkowo zniechęcające, bowiem bardziej przedsiębiorcze osoby mogą „uciekać" z działalnością przede wszystkim na najbliższy geograficznie Dolny Śląsk, gdzie mogą znaleźć pracowników oraz kontrahentów.

Rysunek 1 Syntetyczny wskaźnik przedsiębiorczości w regionach.
Źródło: *Opolskie – diagnoza regionalna. Opracowanie na potrzeby Strategii rozwoju województwa opolskiego do 2030 roku*, s. 39.

Ogólnie układy przestrzenne wsi w gminie Olszanka nie reprezentują wybitnych wartości historycznych, kompozycyjnych i krajobrazowych i nie wymagają ochrony prawnej z wyjątkiem wsi Michałów i Przylesie. W większości wsi wymienione układy są naruszone w niewielkim stopniu. Nowa zabudowa (mieszkaniowa i usługowa) występuje głównie w większych wsiach (Czeska Wieś, Krzyżowice, Michałów, Olszanka, Pogorzela, Przylesie). Zmiana charakteru zabudowy następuje w wyniku przebudowy, wymiany i uzupełnień z pominięciem cech tradycyjnych i regionalnych. Stopień występowania tych zjawisk jest proporcjonalny do natężenia ruchu budowlanego: wyższy w większych wsiach, niewielki w mniejszych wsiach[3]. Utrzymanie obiektów zabytkowych oraz tradycji lokalnych jest niezwykle istotne z punktu

[2] *Aktywność bezrobotnych na regionalnym rynku pracy*, Opole 2018, s. 29.
[3] *Program opieki nad zabytkami Gminy Olszanka na lata 2018–2021*, s. 43. Do zapisów niniejszego dokumentu odnoszą się także zapisy obowiązującego *Programu opieki nad zabytkami Gminy Olszanka na lata 2022–2025*.

widzenia integracji mieszkańców oraz budowania tożsamości. Jednocześnie modernizowanie czy nawet utrzymanie budynków objętych ochroną konserwatorską w dobrym stanie technicznym wymaga wysokich środków finansowych, dlatego zostało określone w analizie wskaźników jako wyzwanie. W Michałowie do wojewódzkiego rejestru zabytków wpisane są: dawny pałac (obecnie plebania), kościół ewangelicki p.w. św. Michała oraz dom z 1830 r., zaś w Pogorzeli: kościół p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa (z cennymi gotyckimi polichromiami), szkoła i zajazd z XIX w., 4 domy mieszkalne oraz kuźnia z 1836 r. Zdecydowanie więcej obiektów wpisano do Gminnej Ewidencji Zabytków:

- w Michałowie: kaplica pałacowa (obecny kościół parafialny rzymsko-katolicki p.w. św. Jadwigi), kościół ewangelicki p.w. św. Michała (obecnie p.w. św. Józefa Robotnika), obiekty w zespole pałacowo-kościelnym, szkoła podstawowa, remiza, dawna gospoda, dawna piekarnia, zabudowania mieszkalne i gospodarcze, zespół młyna elektrycznego, dawna mleczarnia, dawny cmentarz ewangelicko-augsburski,
- w Pogorzeli: budynki mieszkalne i gospodarcze, dawna kuźnia, droga gminna.

Ponadto w Pogorzeli znajdują się dwa stanowiska archeologiczne: osada hutnicza z okresu kultury przeworskiej oraz drugie z okresu średniowiecza. Zabytki nieruchome stanowią wyposażenie kościołów w obu miejscowościach – podobszarach rewitalizacji. Ponadto michałowski młyn elektryczny oraz pogorzelska kuźnia są uznane za zabytki techniki. Oba obiekty stanowią własność prywatną, nie są dostępne, a dodatkowo kuźnia znajduje się w złym stanie technicznym. W samym Michałowie zachowały się obszary zwartej, regularnej zabudowy wiejskiej, założone pierwotnie na planie owalnicy, później przekształcone i zachowane w niezmienionym od XIX w. kształcie. Wraz z dawnym zespołem pałacowym oraz zespołem 2 kościołów z plebaniami tereny te stanowią obszar strefy „B" ochrony konserwatorskiej. We wsi Pogorzela strefą tą objęto zespół kościoła parafialnego z plebanią. W strefie K – ochrony krajobrazu kulturowego znajduje się Kanał Młyńskim obejmujący stare koryto kanału łączącego młyny wodne we wsiach Głębocko – Osiek Grodkowski – Michałów[4].

Na terenie obu miejscowości występują tereny rekreacyjne czy świetlica wiejska, jednak stan i sposób zagospodarowania tych miejsc nie pozwala na pełne ich wykorzystanie przez mieszkańców. Nie są one również dostosowane do wymogów związanych ze zmianami klimatu. Niewłaściwe zagospodarowanie tych terenów powoduje dodatkowo, że są one niedostępne lub trudno dostępne dla osób ze szczególnymi potrzebami. Zagospodarowanie tych terenów pozwoli na stworzenie miejsca spotkań i wspólnych, integrujących wydarzeń dla mieszkańców. Bliskość takich wydarzeń i bezpłatny dostęp mogą sprawić, że będą w nich brały udział osoby uboższe, zagrożone wykluczeniem społecznym czy wykluczone.

Gminę Olszanka charakteryzują dość dobre warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego i korzystne w zakresie energii wiatrowej. Mimo to na obszarze rewitalizacji udział budynków, w których wykorzystuje się odnawialne źródła energii do jej produkcji jest niższy niż średnio w gminie. Łączyć to można ze starszą zabudową w obu podobszarach rewitalizacji oraz

[4] Na podstawie *Programu opieki nad zabytkami Gminy Olszanka na lata 2022–2025.* Nie uwzględniano obiektów, które wpisano do rejestru wojewódzkiego.

problemami społecznymi, jak bezrobocie, które powoduje zmniejszenie dochodów gospodarstw domowych, zniechęcające do podejmowania działań inwestycyjnych.

Rysunek 2 Rozkład rocznych sum promieniowania słonecznego na jednostkę powierzchni w kWh/m^2/rok.
Źródło: *Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Olszanka na lata 2015-2020 (z perspektywą do 2025 r.),* s. 25.

Rysunek 3 Mapa wietrzności Polski dla elektrowni wiatrowych.
Źródło: *Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Olszanka na lata 2015-2020 (z perspektywą do 2025 r.),* s. 26.

W dalszej części przeanalizowano sytuację w odniesieniu do każdego podobszaru rewitalizacji, przedstawiając problemy charakterystyczne odrębnie dla każdego z nich.

Podobszar rewitalizacji Michałów charakteryzuje się – poza omówionymi powyżej problemami – wyższym niż średnio w gminie poziomem bezrobocia, w tym bezrobocia długotrwałego. Wydaje się, że można to wiązać częściowo z charakterem miejscowości, która w dużej mierze zamieszkiwana jest przez potomków dawnych mieszkańców Kresów Wschodnich. Od momentu osiedlenia się na tych terenach pozostawali oni nieaktywni, co miało wyraz w wielu różnych aspektach życia (od nieinwestowania w zasiedlone domostwa po niską aktywność społeczną czy niepodejmowanie zatrudnienia bądź ograniczanie się do prac sezonowych). Takie podejście

było poniekąd „dziedziczone” podobnie jak bezradność dawnych pracowników Państwowych Gospodarstw Rolnych i ich rodzin. Bezrobocie i ubóstwo są z kolei traktowane jako główne bariery uniemożliwiające pełne uczestnictwo w życiu społecznym, co znajduje potwierdzenie w niskiej frekwencji w ostatnich wyborach. Dodatkowo bezrobocie to problem, który sprzyja nawarstwianiu się innych negatywnych zjawisk, jak korzystanie z pomocy społecznej czy przestępczość (ich występowanie na tym podobszarze rewitalizacji potwierdza analiza wskaźnikowa).

Wśród problemów przestrzenno-funkcjonalnych można wymienić niewystarczające wyposażenie przestrzeni w chodniki. Ich dostępność zdecydowanie zwiększyłaby poczucie bezpieczeństwa wśród niechronionych uczestników ruchu. Gęsta zabudowa powoduje znaczne natężenie ruchu, a brak chodników stanowi zagrożenie zwłaszcza dla pieszych, w tym osób ze szczególnymi potrzebami, którym trudniej poruszać się po krawędzi jezdni.

Potencjały:

- wysoki poziom nauczania mierzony średnim wynikiem egzaminu ósmoklasisty,
- stosunkowo dobry stan dróg,
- występowanie organizacji pozarządowych, w tym OSP oraz klubów sportowych,
- bliskość dużych ośrodków – Brzeg, Opole, Wrocław,
- bliskość autostrady A4 oraz sieci kolejowej,
- zasoby kulturowe i przyrodnicze, mogące stanowić asumpt do rozwoju turystyki lokalnej,
- współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami przy organizacji wydarzeń społecznych,
- wysoka świadomość społeczna w zakresie historii miejscowości oraz tradycji lokalnych,
- dostęp do miejsc spotkań: świetlica wiejska z zapleczem kuchennym, sale spotkań w bibliotece i remizie OSP oraz dla Towarzystwa Przyjaciół Michałowa,
- infrastruktura sportowo-rekreacyjna: boisko szkolne, boisko ogólnodostępne, siłownia zewnętrzna,
- dostęp do sieci wodno-kanalizacyjnej,
- instytucje publiczne: biblioteka, szkoła podstawowa integracyjna.

Na **podobszarze rewitalizacji Pogorzela** występuje niski poziom edukacji mierzony słabszymi niż średnio w gminie wynikami egzaminu ósmoklasisty, choć należy zwrócić uwagę, iż nie jest to znacząca różnica. Mimo że nie jest to znaczący problem, należy przyglądać się dalszym efektom nauczania, a także objąć szczególnym wsparciem dzieci z rodzin obarczonych problemami społecznymi (bezrobocie, ubóstwo). W nich bowiem często dochodzi do osłabienia funkcji wychowawczych oraz wsparcia i opieki dla dzieci i młodzieży z tych rodzin. Niskie przychody takich gospodarstw domowych sprawiają także, że środki finansowe przeznacza się przede wszystkim na zaspokojenie podstawowych potrzeb (jak opłacenie rachunków, żywność), a nie inwestuje się w przyszłość i rozwój czy zaspokajanie potrzeb kulturalnych.

We wsi wysoki jest także udział dróg wymagających pilnego remontu w długości dróg ogółem. Jest to problem występujący w znacznej części gminy i wynikający z bardzo rozbudowanej sieci,

którą trudno utrzymać w dobrym stanie technicznym (wymaga to znacznych nakładów finansowych przy ograniczonych możliwościach budżetowych): *W każdej miejscowości Gminy występuje szereg dróg wewnętrznych i osiedlowych, które usytuowane są w obrębie istniejących siedlisk oraz nowopowstających osiedli. Ponadto w obrębie każdej miejscowości występują drogi dojazdowe do gruntów rolnych i tzw. drogi polne*[5]. Jednocześnie zły stan tych dróg powoduje, że utrudniają one przemieszczanie się osobom z problemami ruchowymi itp.

Potencjały:

- graniczenie z Olszanką – centrum administracyjnym i handlowym gminy, w której istnieje dostęp do instytucji publicznych świadczących usługi społeczne,
- działalność klubów sportowych i innych organizacji społecznych,
- tereny rekreacyjne: plac zabaw, altana do spotkań,
- miejsce spotkań dla mieszkańców – świetlica wiejska (choć w niedostatecznym stanie technicznym),
- zabytki kultury materialnej i niematerialnej.

[5] *Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2016–2025 z perspektywą do 2030 roku*, s. 22.

Tabela 5 Podsumowanie szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji.

	Sfera	Problemy	Potencjały
podobszar rewitalizacji Michałów	społeczna	- starzenie się społeczności lokalnej, - niski poziom integracji mieszkańców związany z brakiem miejsc do organizacji wspólnych wydarzeń, - niski poziom samodzielności mieszkańców – korzystanie z pomocy społecznej, - wysoki poziom przestępczości, - zakłócenia porządku publicznego, - wysoki poziom bezrobocia, w tym długotrwałego, - niski poziom aktywności publicznej mieszkańców	- wysoki poziom nauczania przejawiający się dobrymi wynikami nauczania, - wysoka świadomość społeczna w zakresie historii miejscowości oraz tradycji lokalnych, - dostęp do miejsc spotkań: świetlica wiejska z zapleczem kuchennym, sale spotkań w bibliotece i remizie OSP oraz dla Towarzystwa Przyjaciół Michałowa, - instytucje publiczne: biblioteka, szkoła podstawowa integracyjna, - występowanie organizacji pozarządowych, w tym OSP oraz klubów sportowych
	gospodarcza	- niski poziom przedsiębiorczości	- bliskość Brzegu, gdzie jest dostępna szeroka oferta handlowa i usługowa, - współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami przy organizacji wydarzeń społecznych, - bliskość dużych ośrodków – Brzeg, Opole, Wrocław, - bliskość autostrady A4 oraz sieci kolejowej
	przestrzenno-funkcjonalna	- nieodpowiednio (wobec potrzeb) zagospodarowane tereny zielone i rekreacyjne, - niewystarczające wyposażenie przestrzeni w chodniki przy znacznym natężeniu ruchu pojazdów	- dobra dostępność komunikacyjna, w tym droga wojewódzka, autostrada A4, sieć kolejowa, - bliskość dużych ośrodków – Brzeg, Opole, Wrocław, - rozwinięta infrastruktura drogowa, - dostęp do sieci wodno-kanalizacyjnej, - dostęp do miejsc spotkań, - instytucje publiczne: biblioteka, szkoła podstawowa integracyjna
	techniczna	- duża liczba budynków zabytkowych, wymagających znacznych nakładów finansowych	- obiekty zabytkowe i układ przestrzenny objęty ochroną konserwatorską, - obiekty dziedzictwa kulturowego przygotowane pod kątem udostępnienia turystom

	środowiskowa	- niski udział OZE jako źródeł produkcji energii	- bliskość terenów chronionych w dolinie Nysy Kłodzkiej, - brak przemysłowych źródeł zanieczyszczenia środowiska
podobszar rewitalizacji Pogorzela	społeczna	- starzenie się społeczności lokalnej, - wysoki poziom przestępczości, - wysoki poziom bezrobocia długotrwałego, - słabe wyniki osiągane przez uczniów na egzaminie ósmoklasisty	- wysoka samodzielność mieszkańców – niski stopień korzystania z pomocy społecznej, - wysoki poziom aktywności publicznej mieszkańców, - działalność klubów sportowych i innych organizacji społecznych
	gospodarcza	- niski poziom przedsiębiorczości	- bliskość Brzegu, gdzie jest dostępna szeroka oferta handlowa i usługowa
	przestrzenno-funkcjonalna	- zły stan infrastruktury drogowej na terenie miejscowości, - nieodpowiednio (wobec potrzeb) zagospodarowane tereny zielone i rekreacyjne, - zły stan techniczny świetlicy wiejskiej	- dobra dostępność komunikacyjna, w tym droga wojewódzka, autostrada A4, sieć kolejowa, - bliskość dużych ośrodków – Brzeg, Opole, Wrocław, - graniczenie z Olszanką – centrum administracyjnym i handlowym gminy, w której istnieje dostęp do instytucji publicznych świadczących usługi społeczne, - dostępność miejsca spotkań dla mieszkańców – świetlicy wiejskiej, - tereny rekreacyjne: plac zabaw, altana do spotkań
	techniczna	- duża liczba budynków zabytkowych, wymagających znacznych nakładów finansowych	- zabytki kultury materialnej i niematerialnej
	środowiskowa	- niski udział OZE jako źródeł produkcji energii	- brak przemysłowych źródeł zanieczyszczenia środowiska

Źródło: opracowanie własne.

III. PROCES REWITALIZACJI

III.1. Wizja obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji

Obszar rewitalizacji w gminie Olszanka to miejsce, w którym mieszkańcy, niezależnie od wieku, czują się zintegrowani, aktywni i bezpieczni. Obszar ten stanie się modelowym przykładem, gdzie tradycja łączy się z nowoczesnością, a wspólnota lokalna w pełni wykorzystuje swoje zasoby.

Obszar rewitalizacji to miejsce, w którym mieszkańcy uczestniczą w warsztatach, kursach czy spotkaniach. Zajęcia będą dostosowane do różnych grup wiekowych, co zachęci do współpracy międzypokoleniowej. Uczniowie z rodzin w trudnej sytuacji korzystają z programów wsparcia, które pomogą im rozwijać umiejętności oraz motywację do nauki. Programy wolontariatu łączące młodsze i starsze pokolenia pomagają w wymianie doświadczeń oraz budowaniu więzi, co przyczynia się do wzmocnienia lokalnej wspólnoty.

Mieszkańcy aktywnie uczestniczą w życiu lokalnym, angażując się w decyzje dotyczące swojej społeczności. Mają poczucie, że ich głos się liczy, co wzmocni kapitał społeczny.

Organizowane są festiwale lokalne, w których mieszkańcy prezentują swoje talenty artystyczne, kulinarne oraz rzemieślnicze. Ożywia to tradycje lokalne i wzmacnia poczucie przynależności.

Tereny zielone z nowoczesnym wyposażeniem służącym rekreacji i aktywności fizycznej stanowią ulubione miejsca wypoczynku sąsiedzkiego i rodzinnego. Mieszkańcy korzystają i wspólnie dbają o strefy relaksu i spotkań, organizując w nich wydarzenia kulturalne i sportowe. Zwiększyła się aktywność organizacji społecznych, które zyskały nowe miejsca do prowadzenia swojej działalności.

Modernizacja i poprawa stanu infrastruktury technicznej sprawiły, że mieszkańcy mogą się swobodnie i bezpiecznie przemieszczać po obszarze rewitalizacji.

III.2. Cele rewitalizacji i kierunki działań w ramach procesu rewitalizacji

Podobszar rewitalizacji Michałów

WZROST INTEGRACJI I AKTYWNOŚCI SPOŁECZNO-KULTUROWEJ MIESZKAŃCÓW	ZWIĘKSZENIE AKTYWNOŚCI MIESZKAŃCÓW POPRZEZ REALIZACJĘ DZIAŁAŃ WSPIERAJĄCYCH PROCES INTEGRACJI
	WSPARCIE MIESZKAŃCÓW NARAŻONYCH NA WYKLUCZENIE
	WYKORZYSTANIE LOKALNYCH ZASOBÓW KULTUROWYCH I PRZYRODNICZYCH DO ROZWOJU SPOŁECZNEGO
PRZYGOTOWANIE INFRASTRUKTURY I PRZESTRZENI ODPOWIADAJĄCEJ POTRZEBOM MIESZKAŃCÓW	PRZEBUDOWY I DOSTOSOWYWANIE OBIEKTÓW I PRZESTRZENI DO BARDZIEJ EFEKTYWNEGO PEŁNIENIA SWOICH FUNKCJI
	BEZPIECZNA I DOSTĘPNA DLA WSZYSTKICH INFRASTRUKTURA LINIOWA
	ZACHOWANIE I UPOWSZECHNIANIE ZASOBÓW KULTUROWYCH I PRZYRODNICZYCH

Podobszar rewitalizacji Pogorzela

WZROST INTEGRACJI I AKTYWNOŚCI SPOŁECZNO-KULTUROWEJ MIESZKAŃCÓW	ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI USŁUG SPOŁECZNYCH
	PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU I WSPARCIE OSÓB ZAGROŻONYCH UBÓSTWEM
	WYKORZYSTANIE LOKALNYCH ZASOBÓW KULTUROWYCH I PRZYRODNICZYCH DO ROZWOJU SPOŁECZNEGO

OŻYWIENIE PRZESTRZENI PUBLICZNYCH	MODERNIZACJE BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ DOSTOSOWUJĄCE JE DO WSPÓŁCZESNYCH POTRZEB
	TWORZENIE WARUNKÓW DO ANGAŻOWANIA SIĘ W ŻYCIE LOKALNE
	DOSTOSOWANIE INTRASTRUKTURY DO ZMIENIAJĄCEGO SIĘ KLIMATU ORAZ POTRZEB MIESZKAŃCÓW

III.3. Podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Projekt P1	
Nazwa projektu	WIELOFUNKCYJNE CENTRUM SPORTOWE
Podmiot realizujący	Gmina Olszanka
Zakres realizowanych działań	Kompleks sportowy składać się będzie m.in. z orlika, boiska wielofunkcyjnego do koszykówki, siatkówki, piłki ręcznej wraz z zapleczem szatniowo-sanitarnym. Kompleks uzupełniony zostanie o bieżnię i stół do ping ponga. W przestrzeni wielofunkcyjnego centrum sportowego znajdzie się również skatepark, rolkowisko, tyrolka oraz ścieżka edukacyjna z tabliczkami informacyjnymi wraz z kodami QR. Przestrzeń oświetlona lampami solarnymi, zagospodarowana ławkami inteligentnymi i systemami do gospodarowania odpadami. Do produkcji komponentów kompleksu sportowego użyte będą materiały zrównoważone. Centrum sportowe wzbogacone zostanie o miejsce rekreacji dla najmłodszych, dla których zrewitalizowany zostanie obecny i utworzony nowy multimedialny plac zabaw. Całość obejmie nowoczesny system monitoringu. Powstanie także pawilon sportowo-socjalny dla LZS wraz z zagospodarowaniem terenu wokół. Obszar zostanie ogrodzony i objęty monitoringiem. Obiekt zostanie dostosowany do osób ze szczególnymi potrzebami. Inwestycja obejmuje w szczególności zapewnienie kontenerów spełniających wymogi sanitarne, szatnie, zaplecze socjalne i dydaktyczne. Obiekt będzie wykorzystywał energię słoneczną (solary na dachu wykorzystywane m.in. do podgrzewania wody). Wykonane zostanie automatyczne sterowane nawodnienie z systemem do zbierania deszczówki. Wokół terenu zostaną wykonane nowe nasadzenia. Zbudowany zostanie parking z powierzchni przepuszczalnych. Zaplecze socjalne wymaga wyposażenia w meble i energooszczędny sprzęt AGD oraz zastawę. Konieczne zorganizowanie pralni wyposażonej m.in. w energooszczędną pralkę i suszarnię. Wyodrębnione podczas budowy pawilonu zaplecze dydaktyczne

	wyposażone zostanie m.in. w meble konferencyjne, sprzęt komputerowy, multimedialny (w szczególności projektor, tablica interaktywna). Całość dopełni uzupełnienie wyposażenia sportowego koniecznego do realizacji celów statutowych LZS.
Lokalizacja	dz. nr 507 (podobszar rewitalizacji Michałów)
Szacowana wartość	2 000 000 zł
Źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021–2027, środki krajowe, budżet gminy, PS WPR, środki Ministerstwa Sportu i Turystyki
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	We wsi mieszkańcy wskazują na nieodpowiednio, w stosunku do współczesnych potrzeb, zagospodarowane tereny rekreacyjne. Nawet jeśli zostały one wyznaczone we wsi, to nie spełniają właściwie swoich funkcji ze względu na brak wyposażenia w elementy małej architektury itp. Przestrzeń zapewni nie tylko miejsce do uprawiania sportu, ale umożliwi rozwijanie kreatywności, nawiązywanie nowych znajomości i promowanie zdrowego stylu życia oraz stanowić będzie alternatywę wobec częstego „zamykania się" dzieci i młodzieży w wirtualnym świecie. Stanie się ważnym elementem infrastruktury, tworząc przestrzeń, w której pasja łączy się z nawiązywaniem relacji społecznych. Wykonywane prace pozwolą na zwiększenie dostępności do tego miejsca osobom starszym, z niepełnosprawnościami, z wózkami dziecięcymi, itp. Klub sportowy będzie także udostępniał zaplecze innym organizacjom pozarządowym do realizacji ich celów statutowych, skoncentrowanych przede wszystkim wokół wsparcia osób potrzebujących.
Cele projektu	Celem projektu jest przygotowanie przestrzeni pozwalającej integrować się mieszkańcom, spędzać wspólnie czas wolny, organizować wydarzenia sportowe i inne, a także miejsca realizacji wydarzeń np. edukacyjnych, służących rozwiązywaniu problemów zdiagnozowanych na tym podobszarze rewitalizacji. * * * Przedsięwzięcie wpisuje się w następujące cele i kierunki: ▪ PRZYGOTOWANIE INFRASTRUKTURY I PRZESTRZENI ODPOWIADAJĄCEJ POTRZEBOM MIESZKAŃCÓW Przebudowy i dostosowywanie obiektów i przestrzeni do bardziej efektywnego pełnienia swoich funkcji
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Powierzchnia poddana rewitalizacji – 0,55 ha ---------- Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru

Projekt P2	
Nazwa projektu	RENOWACJA KOŚCIOŁÓW W MICHAŁOWIE WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM PLACU
Podmioty realizujące	Gmina Olszanka, parafia p.w. św. Jadwigi w Michałowie, Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Olszance
Zakres realizowanych działań	Planuje się malowanie kościoła p.w. św. Jadwigi w Michałowie wraz z remontem chóru oraz w ramach zagospodarowania terenu wokół obiektu, m.in.: a) zabezpieczenie starodrzewia i oznaczenie obiektów przyrodniczych (tabliczki z kodami QR), wykonanie nasadzeń (w szczególności zagospodarowanie urwiska), b) zakup i montaż ławek i oświetlenia solarnego, c) zastąpienie obecnego asfaltu kostką z zagospodarowaniem zieleni. Plac wokół kościoła pełnić będzie funkcję placu piknikowego, do rodzinnych spotkań w plenerze. Planuje się zagospodarowanie miejsca pod ognisko, zakup grilla, profesjonalnej kosiarki oraz wykonanie ścieżek, zadaszonej altany i nawodnienia z elementem automatycznego sterowania (z systemem do zbierania deszczówki). Ponadto zakupiona zostanie mobilna scena z oświetleniem i nagłośnieniem. Całość zwieńczy organizacja przyjęcia ogrodowego (pikniku rodzinnego). W programie m.in. wydarzenia kulturowe, jak np. plener malarski, czytanie przy dębowym stole, konkursy dla dzieci. Teren zostanie zagospodarowany w taki sposób, aby stał się dostępny dla osób ze szczególnymi potrzebami. Wszelkie prace będą realizowane przy uzgodnieniu z służbami ochrony przyrody oraz służbami konserwatorskimi. Ponadto w kościele p.w. św. Józefa Robotnika w Michałowie zaplanowano remont i renowację zabytkowej stolarki okiennej. Mur okalający kościoły również zostanie poddany pracom modernizacyjnym.
Lokalizacja	Michałów 119 oraz dz. nr 516 (podobszar rewitalizacji Michałów)
Szacowana wartość	2 000 000 zł
Źródła finansowania	budżet gminy, PS WPR, środki Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Bank Gospodarstwa Krajowego, Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021–2027, budżet województwa
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Na podobszarze rewitalizacji Michałów zdiagnozowano problemy starzenia się społeczeństwa, niski poziom integracji wynikający z braku przystosowanych do tego celu miejsc, niski poziom aktywności publicznej czy niską samodzielność mieszkańców. Kościół to obiekt zabytkowy, bardzo istotny dla lokalnych mieszkańców. Jego utrzymanie

	w dobrym stanie i dalsze pełnienie funkcji (sakralnych, ale także szerzej – społecznych) możliwe będzie dzięki nowym inwestycjom. Zagospodarowanie terenu wokół kościoła sprawi, że chętniej będą z niego korzystać mieszkańcy, w tym seniorzy, którzy próbują podejmować inicjatywy zmierzające do integracji. Zastosowane zostaną nowoczesne urządzenia nawadniające, co pozwoli na przystosowanie tego terenu do zmian klimatycznych. Jednocześnie przewiduje się wzrost integracji wśród osób i rodzin borykających się z różnymi problemami życiowymi, które rezygnują z uczestnictwa w życiu lokalnym z powodu ubóstwa czy poczucia wstydu wynikającego z gorszej sytuacji życiowej. W organizowanych na tym terenie wydarzeniach mieszkańcy będą mogli brać udział nieodpłatnie. Dodatkowo przeprowadzone prace przyczynią się do zwiększenia estetyki terenu, a tym samym całego obszaru rewitalizacji jako miejsca wartego zwiedzania w ramach turystyki lokalnej. Ona zaś może stanowić asumpt do rozwoju przedsiębiorczości wśród mieszkańców, zwłaszcza usług noclegowych czy gastronomicznych.
Cele projektu	Projekt ma na celu przystosowanie terenu przykościelnego do osób ze szczególnymi potrzebami oraz zmian klimatu, zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, a także utworzeniu miejsca integracji społeczności lokalnej. * * * Przedsięwzięcie wpisuje się w następujące cele i kierunki: ▪ WZROST INTEGRACJI I AKTYWNOŚCI SPOŁECZNO-KULTUROWEJ MIESZKAŃCÓW Zwiększenie aktywności mieszkańców poprzez realizację działań wspierających proces integracji Wykorzystanie lokalnych zasobów kulturowych i przyrodniczych do rozwoju społecznego ▪ PRZYGOTOWANIE INFRASTRUKTURY I PRZESTRZENI ODPOWIADAJĄCEJ POTRZEBOM MIESZKAŃCÓW Przebudowy i dostosowywanie obiektów i przestrzeni do bardziej efektywnego pełnienia swoich funkcji
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Liczba zmodernizowanych obiektów na obszarze rewitalizacji – 1 Powierzchnia terenu objętego rewitalizacją – 0,64 ha ---------- Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru Dokumentacja fotograficzna z wydarzenia

Projekt P3	
Nazwa projektu	ZIELONE ZAKĄTKI MICHAŁOWA

Podmiot realizujący	Gmina Olszanka
Zakres realizowanych działań	Teren wokół dawnego stawu retencyjnego zostanie zagospodarowany na miejsce spotkań plenerowych z przeznaczeniem na organizację ognisk. Miejsce zostanie uporządkowane, oznaczone tablicą informacyjno-promocyjną o zasobach przyrodniczych miejscowości, okolic (z kodem QR odsyłającym do strony www sołectwa) oraz tradycji bartniczych. Zostaną wykonane nasadzenia, m.in. łąka kwietna, krzewy, rośliny miododajne, drzewa, co pozwoli na wzrost różnorodności biologicznej i naturalnej regulacji szkodników oraz ochronę zapylaczy. Zakupione lub wykonane przez mieszkańców z zakupionych komponentów zostaną elementy stanowiące wyposażenie miejsca biesiady (ogniska). Miejsce wyposażone zostanie także w inteligentne ławki, oświetlenie solarne. Innowacyjna będzie sekcja bioróżnorodności. Znajdą się w niej m.in. wykonany podczas warsztatów przez dzieci i młodzież domek dla owadów oraz pokazowy ul. Warsztaty będą miały również walor edukacyjny. Centrum wzbogacone zostanie o miejsce na czytelnię pod chmurką – tzw. bookcrossing, gdzie na miejscu, dzięki „szafie czytelnika" mieszkańcy będą mogli przynosić książki, z których już nie korzystają, by inni mogli je przeczytać – czy podczas chwili oddechu będąc w centrum, czy wypożyczając na dłużej. Miejsce dostosowane będzie do osób ze specjalnymi potrzebami.
Lokalizacja	dz. nr 707, Michałów (podobszar rewitalizacji Michałów)
Szacowana wartość	300 000 zł
Źródła finansowania	budżet gminy, PS WPR, Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021–2027
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Na podobszarze rewitalizacji Michałów stwierdzono niewystarczającą liczbę terenów zagospodarowanych w sposób sprzyjający integracji społecznej czy spędzaniu czasu wolnego. Proponowany sposób zagospodarowania obu punktów pozwoli z jednej strony na dostosowanie ich do potrzeb mieszkańców i zwiększenie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, a z drugiej strony – będzie umacniał poczucie tożsamości lokalnej poprzez promowanie lokalnych tradycji. Wokół zasobów dziedzictwa kulturowego – zarówno materialnego, jak i (w tym przypadku) niematerialnego – możliwe jest budowanie zintegrowanej, silnej i wzajemnie się wspierającej społeczności. Dodatkowo należy uwzględnić, że zwiększenie dostępności terenów zielonych stanowi odpowiedź na zmiany klimatu. Planowany sposób zagospodarowania zaś zwiększy wiedzę mieszkańców w różnym wieku o ochronie przyrody i jej znaczeniu w życiu każdego człowieka.

Cele projektu	Projekt przyczyni się do zwiększenia dostępności terenów zielonych służących mieszkańcom jako miejsca spotkań i pełniących jednocześnie funkcje adaptacji do zmian klimatu oraz edukacyjne. * * * Przedsięwzięcie wpisuje się w następujące cele i kierunki: ▪ WZROST INTEGRACJI I AKTYWNOŚCI SPOŁECZNO-KULTUROWEJ MIESZKAŃCÓW Zwiększenie aktywności mieszkańców poprzez realizację działań wspierających proces integracji Wykorzystanie lokalnych zasobów kulturowych i przyrodniczych do rozwoju społecznego ▪ PRZYGOTOWANIE INFRASTRUKTURY I PRZESTRZENI ODPOWIADAJĄCEJ POTRZEBOM MIESZKAŃCÓW Przebudowy i dostosowywanie obiektów i przestrzeni do bardziej efektywnego pełnienia swoich funkcji Zachowanie i upowszechnianie zasobów kulturowych i przyrodniczych
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Powierzchnia terenu objętego rewitalizacją - 0,07 ha Liczba uczestników warsztatów – 15 os. ---------- Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru Listy uczestników warsztatów

Projekt P4	
Nazwa projektu	INNOWACYJNA I DOSTĘPNA ŚWIETLICA WIEJSKA
Podmiot realizujący	Gmina Olszanka
Zakres realizowanych działań	W ramach projektu zostanie odnowiona elewacja świetlicy wiejskiej wraz z termomodernizacją obiektu. Planuje się montaż OZE i wymianę źródeł ciepła. Ponadto przeprowadzony zostanie remont i adaptacja pomieszczeń w świetlicy wiejskiej jako centrum spotkań mieszkańców Michałowa, gdzie siedzibę znajdą działające we wsi organizacje. Nowe oblicze zyska dzięki temu przedsięwzięciu również znajdująca się w świetlicy biblioteka. Zostanie wyposażona w sprzęt komputerowy i multimedialny (projektor, ekran), dzięki czemu będą mogły się tu odbywać również spotkania edukacyjne (forma i tematyka – wg potrzeb). Dostęp do zbiorów zostanie zinformatyzowany. Konieczne jest dostosowanie budynku do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami m.in. poprzez zapewnienie sanitariatów oraz budowę windy

	zewnętrznej, dzięki której osoby mające trudność w poruszaniu się będą mogły korzystać z ogólnodostępnego miejsca spotkań.
Lokalizacja	Michałów 112 (podobszar rewitalizacji Michałów)
Szacowana wartość	2 000 000 zł
Źródła finansowania	budżet gminy, PS WPR, Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021–2027, KPO
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Miejscowość Michałów – mimo występowania wśród jej mieszkańców istotnych problemów społecznych – charakteryzuje się znaczną liczbą organizacji społecznych i grup nieformalnych, a także dostępnością świetlicy wiejskiej. Jednocześnie w sferze środowiskowej stwierdzono niski udział OZE jako źródeł energii. Planowane działanie pozwoli zarówno na stworzenie nowoczesnego i dostępnego dla osób ze szczególnymi potrzebami miejsca spotkań oraz organizację wydarzeń dostępnych nieodpłatnie dla wszystkich mieszkańców. Zwiększenie udziału ekologicznych źródeł energii wpłynie pozytywnie na środowisko.
Cele projektu	Projekt służy przystosowaniu świetlicy wiejskiej do osób ze szczególnymi potrzebami, poprawie warunków świadczenia usług społecznych (głównie kulturalnych) oraz poprawę efektywności energetycznej budynku przy jednoczesnym zwiększeniu stopnia wykorzystania OZE w budynkach użyteczności publicznej. * * * Przedsięwzięcie wpisuje się w następujące cele i kierunki: ▪ PRZYGOTOWANIE INFRASTRUKTURY I PRZESTRZENI ODPOWIADAJĄCEJ POTRZEBOM MIESZKAŃCÓW Przebudowy i dostosowywanie obiektów i przestrzeni do bardziej efektywnego pełnienia swoich funkcji
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Liczba zmodernizowanych obiektów na obszarze rewitalizacji – 1 --- Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru

Projekt P5	
Nazwa projektu	REMONT ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W POGORZELI I TERENU WOKÓŁ NIEJ
Podmiot realizujący	Gmina Olszanka
Zakres realizowanych działań	W ramach projektu zostanie wykonany generalny remont podłogi wraz z wymianą parkietu i sceną. Teren wokół świetlicy zostanie zagospodarowany poprzez wykonanie podjazdu, montaż stojaka na

	rowery oraz ułożenie kostki przed wejściem. Przy budynku powstanie ogródek z ławkami i stolikami. Teren zostanie objęty monitoringiem wizyjnym.
Lokalizacja	dz. nr 133/6, 133/13, Pogorzela (podobszar rewitalizacji Pogorzela)
Szacowana wartość	300 000 zł
Źródła finansowania	budżet gminy, PS WPR, Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021–2027
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Mieszkańcy miejscowości Pogorzela mają dostęp do świetlicy wiejskiej, jednak sposób jej zagospodarowania oraz wyposażenia znacząco ogranicza możliwości korzystania z niej. Dostosowana jest do organizacji niewielkich występów artystycznych czy imprez np. o charakterze rodzinnym. Nie pozwala jednak na to, aby przeprowadzić tam warsztaty, szkolenia, czy np. udzielać porad prawnych, psychologicznych, itp. Przez to znacząco ogranicza ofertę lokalnych organizacji społecznych, które mogłyby mocniej zaangażować się w rozwiązywanie lokalnych problemów.
Cel(-e) projektu	Projekt ma na celu przystosowanie budynku świetlicy wiejskiej oraz jej bezpośredniego otoczenia do pełnienia funkcji obiektu integracji społecznej oraz organizacji wydarzeń podnoszących kompetencje mieszkańców. * * * Przedsięwzięcie wpisuje się w następujące cele i kierunki: ▪ OŻYWIENIE PRZESTRZENI PUBLICZNYCH Modernizacje budynków użyteczności publicznej, dostosowujące je do współczesnych potrzeb Tworzenie warunków do angażowania się w życie lokalne Dostosowanie infrastruktury do zmieniającego się klimatu oraz potrzeb mieszkańców
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Liczba zmodernizowanych obiektów na obszarze rewitalizacji – 1 --- Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru

Projekt P6	
Nazwa projektu	POGORZELSKIE STAWY W NOWEJ ODSŁONIE
Podmioty realizujący	Gmina Olszanka
Zakres realizowanych działań	Prace dotyczyć będą dwóch stawów:

	1. dz. nr 129 – czyszczenie, ogrodzenie, zagospodarowanie zielonej opaski, 2. dz. nr 134/3 – czyszczenie i uszczelnienie, nowe ogrodzenie, zagospodarowanie terenu zielonego wokół (ławki, stół do ping ponga).
Lokalizacja	dz. nr 129, 134/3, Pogorzela (podobszar rewitalizacji Pogorzela)
Szacowana wartość	400 000 zł
Źródła finansowania	budżet gminy, PS WPR, Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021–2027
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Stawy w Pogorzeli to jedyne – poza wspomnianym wcześniej placem zabaw i altaną – miejsca spotkań. Prace przy jednym z nich realizowano w ramach dofinansowania RPO WO na rozwijanie bioróżnorodności. Co jednak ważniejsze, zaangażowali się w nie sami mieszkańcy, przede wszystkim koncentrując swoje wysiłki na oczyszczeniu terenu z zarośli. Gęsta zabudowa wsi powoduje, że wygospodarowanie miejsc do wspólnego spędzania czasu jest bardzo trudne. W tym wypadku przeprowadzenie prac pozwoli na zwiększenie powierzchni czynnej biologicznie, stworzenie azylu dla ptaków, a także stworzy miejsce do wspólnego odpoczynku dla mieszkańców.
Cele projektu	Celem jest stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców oraz przyjezdnych odwiedzających gminę, w którym mogą spędzić czas i odpocząć. Jednocześnie będzie to miejsce przyjazne do zwierząt, sprzyjające małej retencji, a tym samym adaptacji do zmian klimatu. * * * Przedsięwzięcie wpisuje się w następujące cele i kierunki: ▪ WZROST INTEGRACJI I AKTYWNOŚCI SPOŁECZNO-KULTUROWEJ MIESZKAŃCÓW Wykorzystanie lokalnych zasobów kulturowych i przyrodniczych do rozwoju społecznego ▪ OŻYWIENIE PRZESTRZENI PUBLICZNYCH Tworzenie warunków do angażowania się w życie lokalne Dostosowanie infrastruktury do zmieniającego się klimatu oraz potrzeb mieszkańców
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Powierzchnia terenu objętego rewitalizacją – 0,27 ha --- Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru

Projekt P7	
Nazwa projektu	UTWORZENIE MIEJSCA INTEGRACJI W POGORZELI
Podmioty realizujący	Gmina Olszanka

Zakres realizowanych działań	Teren zostanie zagospodarowany poprzez stworzenie miejsca na ogniska oraz wiaty, tężnię, skatepark oraz wybieg dla psów, kompleks sportowy wraz z zapleczem socjalnym.
Lokalizacja	dz. nr 454/1, Pogorzela
Szacowana wartość	2 000 000 zł
Źródła finansowania	budżet gminy, PS WPR, Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021–2027
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Podobszar rewitalizacji Pogorzela posiada dostęp do placu zabaw oraz altanki, z których mogą korzystać mieszkańcy. Nie są to jednak miejsca atrakcyjne dla młodzieży czy nawet osób dorosłych, zwłaszcza starszych. Teren ten jest również niewielki i położony bezpośrednio przy zabudowaniach mieszkalnych, przez co zbieranie się tam większych grup przeszkadza okolicznym mieszkańcom. Proponowana lokalizacja znajduje się poza obszarem rewitalizacji, jednak ze względu na brak miejsca w obrębie wsi (ze względu na gęstą, poniemiecką, a więc historyczną zabudowę) jest to jedyna możliwość ulokowania terenu rekreacyjnego dla mieszkańców Pogorzeli. Ulokowanie na działce 454/1 kompleksu pozwoli „odsunąć" go od zabudowań na tyle, aby korzystające z niego osoby nie przeszkadzały mieszkańcom Pogorzeli. Z drugiej strony odległość nie jest na tyle duża, aby zniechęcała do odwiedzania tego miejsca, w tym osobom mającym trudności w poruszaniu się. Działka znajduje się także przy bocznej drodze, przez co przemieszczanie się tam pieszo czy rowerem będzie bezpieczne.
Cele projektu	Celem projektu jest stworzenie atrakcyjnego, dobrze wyposażonego miejsca spotkań międzypokoleniowych mieszkańców Pogorzeli. * * * Przedsięwzięcie wpisuje się w następujące cele i kierunki: ▪ OŻYWIENIE PRZESTRZENI PUBLICZNYCH Tworzenie warunków do angażowania się w życie lokalne Dostosowanie infrastruktury do zmieniającego się klimatu oraz potrzeb mieszkańców
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Powierzchnia terenu objętego rewitalizacją - 1,0469 ha --- Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru

Projekt P8	
Nazwa projektu	EDUKACJA KLUCZEM BUDUJĄCYM ŚWIADOMOŚĆ MIESZKAŃCÓW I GOTOWOŚĆ NA ZMIANĘ

Podmioty realizujące	Gmina Olszanka, gminne jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe
Zakres realizowanych działań	W projekcie planuje się szereg różnorodnych przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w różnym zakresie (edukacja obywatelska, przedsiębiorczość, spędzanie wolnego czasu): - profilaktyka zdrowia i uzależnień, - warsztaty dot. bezpieczeństwa, cyberprzemocy, przemocy rówieśniczej, bezpieczeństwa finansowego, - edukacja obywatelska: zrównoważony rozwój, partycypacja społeczna, działalność organizacji społecznych, wolontariat, komunikacja w zespole, - w zakresie technologii komunikacyjnych: obsługa mediów społecznościowych, aplikacji, stron www, - szkolenia językowe, - rozwijanie przedsiębiorczości: budowa produktu turystycznego, prowadzenie gospodarstw agroturystycznych, edukacyjnych, wdrażanie koncepcji smart village, - Rowerowe love – coroczny rajd rowerowy historyczno-przyrodniczy między podobszarami rewitalizacji; organizatorzy zapewniają kamizelki odblaskowe, a także poczęstunek przy ognisku na zakończenie wycieczki.
Lokalizacja	obszar rewitalizacji
Szacowana wartość	400 000 zł
Źródła finansowania	PS WPR, środki krajowe, budżet gminy, środki pozyskiwane przez organizacje pozarządowe
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Przedsięwzięcie służyć będzie aktywizacji i włączeniu społecznemu osób zagrożonych wykluczeniem, w tym starszych, bezrobotnych czy korzystających z pomocy społecznej. Część zaplanowanych działań służyć będzie podnoszeniu poziomu ich przedsiębiorczości (np. zachęceniu do założenia działalności gospodarczej) czy podniesienia kompetencji (komunikacyjnych czy językowych), co może pomóc im w znalezieniu zatrudnienia czy zmianie pracy. W związku z tym, że w rodzinach borykających się z powyższymi problemami często występują również problemy wychowawcze czy zjawisko przemocy domowej, przewidziano warsztaty w zakresie bezpieczeństwa oraz profilaktyki. Wszystko to służyć będzie wsparciu mieszkańców obszaru rewitalizacji w rozwiązywaniu problemów. Jednocześnie zakłada się, że warsztaty i zajęcia będą prowadzone w obiektach, których przebudowy czy modernizacje zaplanowano w ramach wcześniej wymienionych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
Cel(-e) projektu	Celem projektu jest zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji, u których zdiagnozowano różnego rodzaju

	problemy, a także osób starszych. Przełoży się ono na większą integrację mieszkańców, a docelowo pozwoli włączyć ich w społeczeństwo obywatelskie gminy. * * * Przedsięwzięcie wpisuje się w następujące cele i kierunki: Podobszar rewitalizacji Michałów ▪ WZROST INTEGRACJI I AKTYWNOŚCI SPOŁECZNO-KULTUROWEJ MIESZKAŃCÓW Zwiększenie aktywności mieszkańców poprzez realizację działań wspierających proces integracji Wsparcie mieszkańców narażonych na wykluczenie Wykorzystanie lokalnych zasobów kulturowych i przyrodniczych do rozwoju społecznego Podobszar rewitalizacji Pogorzela ▪ WZROST INTEGRACJI I AKTYWNOŚCI SPOŁECZNO-KULTUROWEJ MIESZKAŃCÓW Zwiększenie dostępności usług społecznych Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i wsparcie osób zagrożonych ubóstwem Wykorzystanie lokalnych zasobów kulturowych i przyrodniczych do rozwoju społecznego
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Liczba osób uczestniczących w organizowanych wydarzeniach – 600 os./rok --- Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru

Projekt P9	
Nazwa projektu	SPOŁECZNA SIEĆ WSPARCIA
Podmiot realizujący	Gmina Olszanka – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olszance
Zakres realizowanych działań	Inicjatywa ma na celu stworzenie przestrzeni wsparcia osób ze szczególnymi potrzebami, przede wszystkim osób w wieku poprodukcyjnym (seniorów), zagrożonych wykluczeniem społecznym i komunikacyjnym. W działania wolontariacie planuje włączyć się też młodzież (m.in. poprzez LZS i OSP). Planuje się w szczególności: 1) zakup samochodu elektrycznego (wraz z ładowarką oraz zapewnienie monitorowanego miejsca garażowania) oraz roweru z bagażnikiem i koszem – z uwagi na wykluczenie komunikacyjne osób ze szczególnymi potrzebami, pomoc dot. będzie m.in. realizacji zakupów czy przewiezienia do banku, urzędu, lekarza, kościoła, na ważne dla odbiorcy wydarzenia, etc.,

	2) zakup zestawów komputerowych (laptopów) – celem pomocy w obsłudze bankowej, urzędowej czy medycznej, 3) realizację różnych form edukacyjnych (wg potrzeb) dla wolontariuszy i potrzebujących, np. szkoleń, wyjazdów edukacyjnych do miejsc, gdzie sąsiedzka pomoc funkcjonuje – aby wspólnie wymieniać się wiedzą i doświadczeniem. Ponadto planuje się objęcie wsparciem mieszkańców w postaci takich usług, jak: 1) rehabilitacja, 2) pomoc pielęgniarki/pielęgniarza społecznego (m.in. podawanie zastrzyków, zmiany opatrunków, a także przeprowadzanie podstawowych zabiegów pielęgnacyjno-leczniczych, branie udziału w ćwiczeniach rehabilitacyjnych), 3) możliwość skorzystania z konsultacji specjalistycznych w zakresie pomocy psychologicznej, psychiatrycznej, dietetyka i innych. Zestawy komputerowe, które będą wykorzystywane w tym projekcie będą posiadały wgrane oprogramowanie powiększające tekst oraz aplikacje przeznaczone do tego, aby automatycznie tworzyć napisy i rozróżnić wypowiadające się osoby. Każdy komputer będzie posiadał trackball (specjalne urządzenie do poruszania kursorem, bez konieczności przesuwania myszy) lub klawiaturę z powiększonymi przyciskami. Osoby z problemami w zakresie narządów ruchu będą mogły korzystać z wyżej wymienionej rehabilitacji. Wolontariusze prowadzący zajęcia w projekcie zostaną wcześniej przeszkoleni, aby umieli dostosować sposób rozmowy i prezentacji tematów zajęć w sposób odpowiedni do poziomu beneficjentów.
Lokalizacja	obszar rewitalizacji
Szacowana wartość	300 000 zł
Źródła finansowania	budżet gminy, PS WPR, środki Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	W związku ze starzeniem się społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji (w tym podobszaru rewitalizacji Michałów) ważne jest zapewnienie różnorodnego rodzaju wsparcia dla osób starszych – zarówno instytucjonalnego, jak i w postaci pomocy sąsiedzkiej. Jednocześnie projekt zakłada organizację wsparcia w organizacji wolontariatu młodzieży. Przyczyni się to do budowy integracji międzypokoleniowej, odpowiedzialności za innych członków społeczności lokalnej i edukacji w zakresie zaangażowania społecznego młodzieży. Konsultacje psychologiczne i inne, świadczone w ramach projektu, będą dostępne także dla osób korzystających z pomocy społecznej i bezrobotnych, których znaczna liczba zamieszkuje obszar rewitalizacji. Jednocześnie zakłada się, że warsztaty i zajęcia będą prowadzone w obiektach, których przebudowy czy modernizacje zaplanowano w ramach wcześniej wymienionych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Cel(-e) projektu	Inicjatywa uwrażliwi na potrzeby drugiego człowieka, umożliwi nawiązanie więzi społecznych, większą aktywizację i integrację mieszkańców. Będzie stanowiła uzupełnienie usług z zakresu pomocy społecznej i opieki/profilaktyki zdrowotnej. * * * Przedsięwzięcie wpisuje się w następujące cele i kierunki: Podobszar rewitalizacji Michałów ▪ WZROST INTEGRACJI I AKTYWNOŚCI SPOŁECZNO-KULTUROWEJ MIESZKAŃCÓW Zwiększenie aktywności mieszkańców poprzez realizację działań wspierających proces integracji Wsparcie mieszkańców narażonych na wykluczenie Podobszar rewitalizacji Pogorzela ▪ WZROST INTEGRACJI I AKTYWNOŚCI SPOŁECZNO-KULTUROWEJ MIESZKAŃCÓW Zwiększenie dostępności usług społecznych Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i wsparcie osób zagrożonych ubóstwem
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Liczba osób uczestniczących w organizowanych wydarzeniach – 200 os./rok ---------- Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru

Projekt P10	
Nazwa projektu	RENOWACJA KOŚCIOŁA P.W. NAJŚWIĘTSZEGO SERCA PANA JEZUSA W POGORZELI
Podmioty realizujące	Parafia p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Pogorzeli
Zakres realizowanych działań	Zakłada renowację kościoła oraz remont bram wejściowych do kościoła p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Pogorzeli, odrestaurowanie elewacji kościoła, wymianę kostki wokół kościoła, remont chóru kościelnego, zabezpieczenie ścian prezbiterium, renowację murów. Teren zostanie zagospodarowany w taki sposób, aby stał się dostępny dla osób ze szczególnymi potrzebami. Wszelkie prace będą realizowane przy uzgodnieniu z służbami ochrony przyrody oraz służbami konserwatorskimi.
Lokalizacja	Pogorzela działka. nr 126 (podobszar rewitalizacji Pogorzela)
Szacowana wartość	2 000 000 zł

Źródła finansowania	PS WPR, środki Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021–2027, budżet województwa
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Na podobszarze rewitalizacji Pogorzela zdiagnozowano problemy - starzenie się społeczności lokalnej, wysoki poziom przestępczości, wysoki poziom bezrobocia długotrwałego, słabe wyniki osiągane przez uczniów na egzaminie ósmoklasisty. Kościół to obiekt zabytkowy, bardzo istotny dla lokalnych mieszkańców. Jego utrzymanie w dobrym stanie i dalsze pełnienie funkcji (sakralnych, ale także szerzej – społecznych) możliwe będzie dzięki nowej inwestycji. Dodatkowo przeprowadzone prace przyczynią się do zwiększenia estetyki terenu, a tym samym całego obszaru rewitalizacji jako miejsca wartego zwiedzania w ramach turystyki lokalnej. Ona zaś może stanowić asumpt do rozwoju przedsiębiorczości wśród mieszkańców, zwłaszcza usług noclegowych czy gastronomicznych.
Cele projektu	Projekt ma na celu przystosowanie terenu przykościelnego do osób ze szczególnymi potrzebami oraz zmian klimatu, zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, a także utworzeniu miejsca integracji społeczności lokalnej. * * * Podobszar rewitalizacji Pogorzela ▪ WZROST INTEGRACJI I AKTYWNOŚCI SPOŁECZNO-KULTUROWEJ MIESZKAŃCÓW Wykorzystanie lokalnych zasobów kulturowych i przyrodniczych do rozwoju społecznego ▪ OŻYWIENIE PRZESTRZENI PUBLICZNYCH Modernizacje budynków użyteczności publicznej, dostosowujące je do współczesnych potrzeb Tworzenie warunków do angażowania się w życie lokalne
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Liczba zmodernizowanych obiektów na obszarze rewitalizacji – 1 Powierzchnia terenu objętego rewitalizacją – 0,26 ha --- Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru Dokumentacja fotograficzna z wydarzenia

III.4. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne o charakterze uzupełniającym

Projekt U1	
Nazwa projektu	MIĘDZYPOKOLENIOWE CENTRUM ROZWOJU

Podmiot realizujący	Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Olszance
Zakres realizowanych działań	Na podstawie dotychczas zbadanych potrzeb społeczności lokalnej planuje się m.in. kontynuację działalności Zespołu Symfonia poprzez organizację szkoleń, warsztatów, spektakli, wyjazdów studyjnych, plenerów, festiwali etc. Centrum zyska profesjonalny zestaw nagłośnieniowy (w szczególności głośniki, mikser, mikrofony bezprzewodowe, nagłowne) oraz umożliwiający rejestrację przedstawień (aparat fotograficzny, kamera cyfrowa). * * * Przedsięwzięcie wpisuje się w następujące cele i kierunki: Podobszar rewitalizacji Michałów ▪ WZROST INTEGRACJI I AKTYWNOŚCI SPOŁECZNO-KULTUROWEJ MIESZKAŃCÓW Zwiększenie aktywności mieszkańców poprzez realizację działań wspierających proces integracji Wsparcie mieszkańców narażonych na wykluczenie Wykorzystanie lokalnych zasobów kulturowych i przyrodniczych do rozwoju społecznego Podobszar rewitalizacji Pogorzela ▪ WZROST INTEGRACJI I AKTYWNOŚCI SPOŁECZNO-KULTUROWEJ MIESZKAŃCÓW Zwiększenie dostępności usług społecznych Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i wsparcie osób zagrożonych ubóstwem Wykorzystanie lokalnych zasobów kulturowych i przyrodniczych do rozwoju społecznego

Projekt U2	
Nazwa projektu	BEZPIECZNIE NA OBSZARZE REWITALIZACJI
Podmiot(-y) realizujący(-e)	Gmina Olszanka
Zakres realizowanych działań	Przedsięwzięcie składa się z wiązki zadań inwestycyjnych, mających na celu poprawę bezpieczeństwa i komfortu poruszania się po obszarze rewitalizacji: - montaż progów zwalniających na drogach wewnętrznych, dojazdowych do posesji poza drogą główną oraz w pobliżu szkoły w Michałowie, - montaż oświetlenia solarnego lub LED na drogach dojazdowych do posesji oraz na przystankach autobusowych w Michałowie, - wyodrębnienie miejsc postojowych przy cmentarzu parafialnym i komunalnym w Michałowie wraz z oświetleniem LED, wyznaczeniem

	miejsc dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz uwzględnienie powierzchni przepuszczalnych, - przebudowa ul. Zielone Ogrody w Pogorzeli wraz z budową kanalizacji i energooszczędnego oświetlenia, a także wykonaniem nasadzeń, - remont drogi wewnętrznej dz. nr 564/1 w Pogorzeli (od kościoła w kierunku strażnicy OSP do końca posesji nr 5), - przystosowanie ciągów komunikacyjnych na cmentarzu (dz. nr 456) w Pogorzeli do osób ze szczególnymi potrzebami poprzez remont głównej alei, drogi dz. nr 564/3 (od kościoła w kierunku ul. Akacjowej) wraz z wymianą oświetlenia na energooszczędne oraz wykonanie ogrodzenia wokół cmentarza, - remont drogi powiatowej nr 1180 we wsi Pogorzela, obejmujący remont nawierzchni z kostki brukowej, wykonanie chodników i krawężników. * * * Przedsięwzięcie wpisuje się w następujące cele i kierunki: Podobszar rewitalizacji Michałów • PRZYGOTOWANIE INFRASTRUKTURY I PRZESTRZENI ODPOWIADAJĄCEJ POTRZEBOM MIESZKAŃCÓW Bezpieczna i dostępna dla wszystkich infrastruktura liniowa Podobszar rewitalizacji Pogorzela • OŻYWIENIE PRZESTRZENI PUBLICZNYCH Dostosowanie infrastruktury do zmieniającego się klimatu oraz potrzeb mieszkańców Należy również pamiętać, iż w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią inwestycje należy realizować w technologii uwzględniającej możliwość zalania wodami powodziowymi minimalizującej straty powodziowe z zastosowanie materiałów wodoodpornych lub mało wrażliwych na wodę z zabezpieczeniem wszelkich obiektów infrastruktury technicznej przed uszkodzeniami w czasie powodzi.

III.4. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Kompleksowość

W zasadzie wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte na liście głównej wzajemnie się uzupełniają. W przypadku projektów społecznych, nie inwestycyjnych, założono, że ich realizacja będzie miała miejsce w odnowionych czy przebudowanych budynkach (świetlice wiejskie w Michałowie i Pogorzeli), a także zagospodarowanych przestrzeniach publicznych. Do momentu, gdy uda się poprawić stan i wyposażenie obiektów, będą one również realizowane w miarę możliwości w tych obiektach, aby nie opóźniać podjęcia interwencji publicznej, mającej na celu rozwiązanie czy zniwelowanie problemów obszaru rewitalizacji. Obiekty i przestrzenie zostaną dostosowane do osób ze szczególnymi potrzebami, przez co chętniej będą korzystać z oferowanych tam usług osoby starsze czy z niepełnosprawnościami. Stworzone miejsca i wyremontowane budynki pozwolą na integrowanie się lokalnej

społeczności, niezależnie od stanu zdrowia, możliwości ruchowych, płci, czy sytuacji finansowej. Rozbudowa czy stworzenie lokalnej infrastruktury sportowej zachęci do korzystania z niej różne osoby (nie ogranicza się bowiem tylko do kreowania miejsc uprawiania sportu, ale także wypoczynku i wspólnego spędzania czasu), w tym ubogie, ponieważ jako infrastruktura publiczna jest i będzie dostępna nieodpłatnie. Zagospodarowanie terenów wokół budynków czy innych, zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji, zachęci do korzystania z nich przez mieszkańców, ale również – dzięki nasadzeniom zieleni czy małej retencji – będzie pozytywne przekładało się na adaptację gminy do zmian klimatu oraz ograniczy presję związaną z zanieczyszczeniem powietrza.

Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna zapewniona została już na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji – proces rewitalizacji zaplanowano w całych miejscowościach, co sprawia, że każdy podobszar rewitalizacji jest wzajemnie powiązany przestrzennie i funkcjonalnie. Jednocześnie w przypadku obu podobszarów rewitalizacji dostrzegalne są zbliżone przyczyny zdiagnozowanych problemów, przez co można było zaprojektować wiązkę spójnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Zbliżone są również potencjały obu miejscowości (podobszarów rewitalizacji), a co za tym idzie – ich znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa oznacza wzajemne dopełnianie się działań z różnych dziedzin, co zapewnia wielokierunkowe oddziaływanie na każdy z podobszarów rewitalizacji. Wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizują wyodrębnione cele procesu rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań, co określono w opisie każdego projektu (także o charakterze uzupełniającym). Przedsięwzięcia społeczne, jak warsztaty, rajdy rowerowe, szkolenia, realizowane będą na terenach nowo zagospodarowanych lub w zmodernizowanych obiektach.

Należy mieć na uwadze, że przedsięwzięcia rewitalizacyjne mają zarówno oddziaływania bezpośrednie, widoczne w krótkim okresie, jak i pośrednie. Do takich należy chociażby zagospodarowanie terenów przy stawach czy kościołach. Bezpośrednim efektem tych działań będzie nowa infrastruktura, nasadzenia zieleni, z których od razu po zakończeniu inwestycji skorzystają mieszkańcy czy turyści. W długim okresie przewiduje się dodatkowo ożywienie gospodarcze tego terenu i społeczne – w związku z organizowaniem tu różnego rodzaju wydarzeń kulturalnych.

Tabela 6 Założenia interwencji rewitalizacyjnej w gminie Olszanka.

Cel strategiczny	Kierunki działań	Zjawiska kryzysowe	Potencjały	Spodziewane efekty
PODOBSZAR REWITALIZACJI MICHAŁÓW				
WZROST INTEGRACJI I AKTYWNOŚCI SPOŁECZNO-KULTUROWEJ MIESZKAŃCÓW	ZWIĘKSZENIE AKTYWNOŚCI MIESZKAŃCÓW POPRZEZ REALIZACJĘ DZIAŁAŃ WSPIERAJĄCYCH PROCES INTEGRACJI WSPARCIE MIESZKAŃCÓW NARAŻONYCH NA WYKLUCZENIE WYKORZYSTANIE LOKALNYCH ZASOBÓW KULTUROWYCH I PRZYRODNICZYCH DO ROZWOJU SPOŁECZNEGO	- starzenie się społeczności lokalnej, - niski poziom integracji mieszkańców związany z brakiem miejsc do organizacji wspólnych wydarzeń, - niski poziom samodzielności mieszkańców – korzystanie z pomocy społecznej, - wysoki poziom przestępczości, - zakłócenia porządku publicznego, - wysoki poziom bezrobocia, w tym długotrwałego, - niski poziom aktywności publicznej mieszkańców, - niski poziom przedsiębiorczości	- bliskość Brzegu, gdzie jest dostępna szeroka oferta handlowa i usługowa, - bliskość ośrodków wojewódzkich: Opole, Wrocław, - współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami przy organizacji wydarzeń społecznych, - dobra dostępność komunikacyjna, w tym droga wojewódzka, autostrada A4, sieć kolejowa, - rozwinięta infrastruktura drogowa, - dostęp do sieci wodno-kanalizacyjnej, - dostęp do miejsc spotkań, - instytucje publiczne: biblioteka, szkoła podstawowa integracyjna	- zagospodarowanie terenów przy zabytkach spowoduje wzrost zainteresowania odwiedzających podobszar rewitalizacji, a tym samym zwiększy zatrudnienie w branżach związanych z obsługą turystyki lokalnej, zmniejszając tym samym zjawiska bezrobocia czy korzystanie z pomocy społecznej, - organizacja wydarzeń integracyjnych, a także szkoleń itp. pozwoli na zwiększenie poziomu inkluzji społecznej, - zagospodarowanie przestrzeni zmniejszy liczbę popełnianych tam wykroczeń czy przestępstw, - zapewnienie dostępności architektonicznej pozwoli na zwiększenie integracji społecznej i przyczyni się do inkluzji społecznej,

				- zwiększenie poziomu tożsamości lokalnej przyczyni się do większego zainteresowania sytuacją swojego miejsca zamieszkania oraz innymi mieszkańcami, - zajęcia z zakresu edukacji obywatelskiej pozwolą na zwiększenie aktywności społecznej, publicznej w życie „małej ojczyzny”
PRZYGOTOWANIE INFRASTRUKTURY I PRZESTRZENI ODPOWIADAJĄCEJ POTRZEBOM MIESZKAŃCÓW	PRZEBUDOWY I DOSTOSOWYWANIE OBIEKTÓW I PRZESTRZENI DO BARDZIEJ EFEKTYWNEGO PEŁNIENIA SWOICH FUNKCJI BEZPIECZNA I DOSTĘPNA DLA WSZYSTKICH INFRASTRUKTURA LINIOWA ZACHOWANIE I UPOWSZECHNIANIE ZASOBÓW KULTUROWYCH I PRZYRODNICZYCH	- nieodpowiednio (wobec potrzeb) zagospodarowane tereny zielone i rekreacyjne, - niewystarczające wyposażenie przestrzeni w chodniki przy znacznym natężeniu ruchu pojazdów, - duża liczba budynków zabytkowych wymagających znacznych nakładów finansowych, - niski udział OZE jako źródeł produkcji energii	- bliskość terenów chronionych w dolinie Nysy Kłodzkiej, - brak przemysłowych źródeł zanieczyszczenia środowiska - obiekty dziedzictwa kulturowego przygotowane pod kątem udostępnienia turystom, - obiekty zabytkowe i układ przestrzenny objęty ochroną konserwatorską	- zagospodarowanie terenów przy zabytkach oraz poprawa stanu samych zabytków będzie sprzyjała ich wykorzystaniu dla aktywizacji społecznej i gospodarczej podobszaru rewitalizacji, - zwiększenie powierzchni zielonych przyczyni się do adaptacji do zmian klimatycznych, wykreuje miejsca spotkań i spędzania czasu wolnego przez mieszkańców podobszaru, w tym osoby ze szczególnymi potrzebami

PODOBSZAR REWITALIZACJI POGORZELA				
WZROST INTEGRACJI I AKTYWNOŚCI SPOŁECZNO-KULTUROWEJ MIESZKAŃCÓW	ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI USŁUG SPOŁECZNYCH PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU I WSPARCIE OSÓB ZAGROŻONYCH UBÓSTWEM WYKORZYSTANIE LOKALNYCH ZASOBÓW KULTUROWYCH I PRZYRODNICZYCH DO ROZWOJU SPOŁECZNEGO	- starzenie się społeczności lokalnej, - wysoki poziom przestępczości, - wysoki poziom bezrobocia długotrwałego, - słabe wyniki osiągane przez uczniów na egzaminie ósmoklasisty, - niski poziom przedsiębiorczości	- wysoka samodzielność mieszkańców – niski stopień korzystania z pomocy społecznej, - wysoki poziom aktywności publicznej mieszkańców, - działalność klubów sportowych i innych organizacji społecznych - bliskość Brzegu, gdzie jest dostępna szeroka oferta handlowa i usługowa	- organizacja szkoleń podnoszących czy rozwijających kompetencje pozwoli na zwiększenie zatrudnienia wśród mieszkańców podobszaru, a tym samym ograniczy liczbę osób korzystających z pomocy społecznej, - realizacja oferty wsparcia rehabilitacyjnego pozwoli na poprawę stanu zdrowia głównie wśród osób starszych czy z niepełnosprawnościami, pozwalając na zwiększenie ich zaangażowania w lokalne życie, - zajęcia z zakresu edukacji obywatelskiej pozwolą na zwiększenie aktywności społecznej, publicznej w życie „małej ojczyzny”
OŻYWIENIE PRZESTRZENI PUBLICZNYCH	MODERNIZACJE BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ, DOSTOSOWUJĄCE JE DO WSPÓŁCZESNYCH POTRZEB	- duża liczba budynków zabytkowych, wymagających znacznych nakładów finansowych - niski udział OZE jako źródeł produkcji energii	- dobra dostępność komunikacyjna, w tym droga wojewódzka, autostrada A4, sieć kolejowa, - bliskość dużych ośrodków – Brzeg, Opole, Wrocław,	- modernizacje czy przebudowy obiektów publicznych pozwolą stworzyć przyjazne dla wszystkich mieszkańców, dostępne miejsca realizacji

	TWORZENIE WARUNKÓW DO ANGAŻOWANIA SIĘ W ŻYCIE LOKALNE DOSTOSOWANIE INTRASTRUKTURY DO ZMIENIAJĄCEGO SIĘ KLIMATU ORAZ POTRZEB MIESZKAŃCÓW		- graniczenie z Olszanką – centrum administracyjnym i handlowym gminy, w której istnieje dostęp do instytucji publicznych świadczących usługi społeczne, - dostępność miejsca spotkań dla mieszkańców – świetlicy wiejskiej - tereny rekreacyjne: plac zabaw, altana do spotkań, - zabytki kultury materialnej i niematerialnej, - brak przemysłowych źródeł zanieczyszczenia środowiska	różnorodnych wydarzeń dla społeczności lokalnej, ograniczających zjawisko wykluczenia społecznego, - zagospodarowanie terenów zielonych uczyni je atrakcyjnymi dla mieszkańców, a także osób odwiedzających obszar rewitalizacji „z zewnątrz”, - poprawa stanu infrastruktury drogowej zwiększy bezpieczeństwo wszystkich uczestników ruchu

Źródło: opracowanie własne.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Przedsięwzięcia rewitalizacji zostały zgłoszone do GPR przez Gminę Olszanka, przy współpracy z jej jednostkami organizacyjnymi. Mimo to założono współpracę z organizacjami pozarządowymi, przede wszystkim w zakresie projektów o charakterze nieinwestycyjnym. Wynika to z faktu, iż podmioty te są wyspecjalizowane w realizacji projektów społecznych, lepiej rozpoznają potrzeby społeczne, często potrafią wdrażać projekty bardziej efektywnie (m.in. dzięki większej elastyczności). W celu sprawnego koordynowania współpracy między podmiotami zaangażowanymi w proces rewitalizacji opracowano system wdrażania, który rozdziela zadania i kompetencje, przyznając wskazanej jednoznacznie komórce merytorycznej Urzędu Gminy misję koordynowania całości działań. Ta sama komórka będzie odpowiadała również za monitoring i ewaluację procesu rewitalizacji, co wymaga stałych kontaktów z podmiotami zaangażowanymi w realizację przedsięwzięć. Wymaga to wsłuchiwania się w zgłaszane przez nie informacje o trudnościach itp., aby w razie potrzeby podjąć decyzję dotyczącą zmiany zapisów GPR.

Ponadto w trakcie realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych dokonywane będą uzgodnienia z właściwymi organami, jak służby konserwatorskie, nadzór budowlany czy służby ochrony przyrody. Będą one realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa czy zaleceniami związanymi np. z prowadzeniem inwestycji w kontekście adaptacji do zmian klimatu. W związku z tym w szczególności w przypadku działań termomodernizacyjnych budynków lub prac remontowych dachów bądź elewacji – będą one realizowane po uprzedniej inwentaryzacji występujących w tych budynkach ptaków, a także w okresie od 16 października do 28 lutego, tj. poza okresem rozrodu większości gatunków zwierząt. W przypadku konieczności realizacji zadań w sposób prowadzący do naruszania zakazów obowiązujących w stosunku do chronionych gatunków, zostaną one poprzedzone pozyskaniem zezwolenia w trybie art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Z kolei w przypadku zadań związanych z zagospodarowaniem i pielęgnacją zieleni postanawia się, że preferowane będzie stosowanie nasadzeń gatunków rodzimych, bez wprowadzania inwazyjnych gatunków obcych.

Komplementarność międzyokresowa

W poprzednim okresie programowania gmina Olszanka nie przygotowała programu rewitalizacji. Dla tak małego samorządu stanowi to nie tylko obciążenie finansowe, ale również organizacyjne. Przełom 2023 i 2024 r. to czas, w którym samorząd rozpoczął prace nad wypracowaniem strategii działania na kolejne lata w różnych sferach polityki publicznej. Wiele z nich w pewnym zakresie stanowi element procesów rewitalizacji. Dostrzeżono silne zróżnicowanie wewnętrzne w obrębie gminy, które wiąże się z odmienną historią i specyfiką miejscowości. Dlatego podjęto decyzję o skorzystaniu ze wsparcia ekspertów zewnętrznych oraz samorządu województwa do wypracowania katalogu przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Komplementarność źródeł finansowania

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą finansowane ze środków własnych gminy, jednak – ze względu na ograniczone możliwości budżetowe – zakłada się pozyskiwanie dodatkowych

środków pochodzących z różnych źródeł. Znajdą się wśród nich środki własne podmiotów realizujących dane przedsięwzięcia, środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych – krajowych i zagranicznych (Fundusze Europejskie, Krajowy Program Odbudowy i Zwiększania Odporności, Fundusze Norweskie i Fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich), a także funduszy celowych, pożyczek, kredytów czy dotacji. Dzięki temu uda się zwiększyć szanse realizacji zaplanowanej interwencji.

III.5. Szacunkowe ramy finansowe

Przedsięwzięcie	Szacunkowa wartość [zł]	Środki publiczne [zł]	Środki prywatne [zł]
P1. WIELOFUNKCYJNE CENTRUM SPORTOWE	2 000 000	2 000 000	0
P2. RENOWACJA KOŚCIOŁÓW W MICHAŁOWIE WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM PLACU	4 700 000	2 900 000	1 800 000
P3. ZIELONE ZAKĄTKI MICHAŁOWA	300 000	300 000	0
P4. INNOWACYJNA I DOSTĘPNA ŚWIETLICA WIEJSKA	2 000 000	2 000 000	0
P5. REMONT ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W POGORZELI I TERENU WOKÓŁ NIEJ	300 000	300 000	0
P6. POGORZELSKIE STAWY W NOWEJ ODSŁONIE	400 000	400 000	0
P7.UTWORZENIE MIEJSCA INTEGRACJI W POGORZELI	2 000 000	2 000 000	0
P8. EDUKACJA KLUCZEM BUDUJĄCYM ŚWIADOMOŚĆ MIESZKAŃCÓW I GOTOWOŚĆ NA ZMIANĘ	400 000	370 000	30 000
P9. SPOŁECZNA SIEĆ WSPARCIA	300 000	300 000	0
P.10 RENOWACJA KOŚCIOŁA P.W. NAJŚWIĘTSZEGO SERCA PANA JEZUSA W POGORZELI	2 000 000	1 000 000	1 000 000
U1. MIĘDZYPOKOLENIOWE CENTRUM ROZWOJU	120 000	120 000	0
U2. BEZPIECZNIE NA OBSZARZE REWITALIZACJI	1 000 000	1 000 000	0

III.6. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji

III.6.1. Partycypacja społeczna na etapie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji

W celu włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji zorganizowano konsultacje społeczne projektu Rady Gminy Olszanka w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze Gminy Olszanka. Jednocześnie na stronie gminy https://samorzad.gov.pl/web/gmina-olszanka/wojta-gminy-olszanka-informuje-o-rozpoczeciu-konsultacji-spolecznych-projektu-uchwaly-rady-gminy-olszanka-w-sprawie-wyznaczenia-obszaru-zdegradowanego-i-obszaru-rewitalizacji opublikowano informację dla wszystkich zainteresowanych o ich rozpoczęciu. Ostatecznie konsultacje odbyły się w okresie od 20.10.2023 r. do 24.11.2023 r., a interesariusze mieli możliwość wzięcia w nich udziału w następujących formach:

1. pisemnie poprzez „Formularz uwag", który udostępniony był do pobrania:

a. w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Olszanka (www.olszanka.pl) w zakładce: CO ROBIMY/ ,,Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Olszanka na lata 2024-2030";
b. na portalu informacyjnym Gminy Olszanka (www.olszanka.pl), w zakładce: AKTUALNOŚCI i zakładce WAŻNE TEMATY – ,,Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Olszanka na lata 2024-2030";
c. w Sekretariacie Urzędu Gminy w Olszance, Olszanka 16, 49-332 Olszanka;

Wypełniony formularz można było dostarczyć:

- w formie plików tekstowych DOC/DOCX lub PDF na adres mailowy: rolnictwo@olszanka.pl lub za pomocą elektronicznej skrzynki podawczej Urzędu Gminy w Olszance, na adres skrytki: /3e9t67vsgz/SkrytkaESP;
- pocztą tradycyjną na adres: Urzędu Gminy w Olszance, Olszanka 16, 49-332 Olszanka;
- osobiście do Sekretariatu Urzędu Gminy Olszanka, Olszanka 16, 49-332 Olszanka.

2. uwag ustnych, które można było zgłosić pod numerem telefonu 77 412 96 83 wew. 121 od poniedziałku do piątku w godz. 13.00–15.00 lub pracownikom Urzędu Gminy w Olszance – w pokoju nr 4A, w godzinach pracy urzędu, Olszanka 16, 49-332 Olszanka;

3. na spotkaniu otwartym, które odbyło się w dniu **7 listopada 2023 r**. **o godz. 10.00** w świetlicy wiejskiej w Pogorzeli;

4. poprzez ankietę internetową dotyczącą obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, która była dostępna na portalu informacyjnym Gminy Olszanka (www.olszanka.pl), w zakładce: AKTUALNOŚCI i zakładce WAŻNE TEMATY – „Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Olszanka na lata 2024–2030".

W trakcie konsultacji na spotkaniu otwartym pojawiła się uwaga dotycząca obszaru rewitalizacji, aby włączyć do niego działki 27/3, 27/2 w miejscowości Michałów, a wyłączyć działkę nr 588/2 – również w miejscowości Michałów – uwaga ta została uwzględniona. W innych, oferowanych interesariuszom formach konsultacji nie przekazano żadnych uwag.

Na stronie internetowej gminy oraz BIP opublikowano również raport z konsultacji społecznych.

Istotnym elementem realizacji procesu konsultacji społecznych był sposób doboru technik ich przeprowadzania, który pozwalał na udział w nich różnych grup interesariuszy – niezależnie od płci, stanu zdrowia, itp. Z tego też powodu umożliwiono składanie uwag zarówno w imieniu własnym (jako osób fizycznych), jak i reprezentując różnego rodzaju podmioty/organizacje/instytucje.

Po przyjęciu 30 stycznia 2024 r. przez Radę Gminy uchwały Nr LXIII/387/2024 o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji oraz jej uprawomocnieniu, Rada podjęła uchwałę o przystąpieniu do prac nad gminnym programem rewitalizacji (Uchwała Nr LXVI/398/2024 z dnia 28 marca 2024 roku). W celu skutecznego przyciągnięcia do wspólnych prac nad programem jak największego grona interesariuszy – w szczególności do składania przez nich propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, 23.05.2024 ogłoszono na stronie gminy zaproszenie dla wszystkich zainteresowanych (https://samorzad.gov.pl/web/gmina-olszanka/zaproszenie-do-udzialu-w-pracach-nad-gminnym-programem-rewitalizacji-dla-gminy-olszanka-na-lata-2024-2030). Formularze przedsięwzięć w formie elektronicznej można było pobrać ze strony gminy zamieszczone pod zaproszeniem do udziału w pracach lub z Biuletynu Informacji Publicznej. Wypełniony formularz można było dostarczyć pocztą tradycyjną na adres: Urzędu Gminy w Olszance, Olszanka 16, 49-332 Olszanka, w wersji elektronicznej w formie plików tekstowych DOC/DOCX lub PDF na adres mailowy: rolnictwo@olszanka.pl lub za pomocą elektronicznej skrzynki podawczej Urzędu Gminy w Olszance, na adres skrytki: /3e9t67vsgz/SkrytkaESP, albo osobiście do Sekretariatu Urzędu Gminy Olszanka, Olszanka 16, 49-332 Olszanka.

Równolegle – 19 kwietnia 2024 r. – zgodnie z ustawą o rewitalizacji, Wójt Gminy Olszanka obwieszczeniem rozpoczął proces konsultacji dotyczących projektu uchwały o zasadach wyznaczania składu oraz działania Komitetu Rewitalizacji. Należy podkreślić, że Komitet stanowi istotne narzędzie do realizacji współpracy i dialogu pomiędzy interesariuszami rewitalizacji a organami gminy. Jednocześnie będzie pełnił funkcję opiniodawczo-doradczą Wójta Gminy Olszanka w sprawach dotyczących programowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji.

Ostatecznie konsultacje zostały przeprowadzone w okresie od 25.04.2024 r. do 31.05.2024 r. Uwagi i opinie można było składać w następujący sposób:

1. **w formie pisemnej poprzez „Formularz uwag”** – który udostępniony był do pobrania:
   - w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Olszanka (www.olszanka.pl) w zakładce: CO ROBIMY/ „Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Olszanka na lata 2024–2030";
   - na portalu informacyjnym Gminy Olszanka (www.olszanka.pl), w zakładce: AKTUALNOŚCI i zakładce WAŻNE TEMATY – „Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Olszanka na lata 2024–2030";
   - w Sekretariacie Urzędu Gminy w Olszance, Olszanka 16, 49-332 Olszanka;
2. **w formie ustnej**, które można było zgłaszać pod numerem telefonu 77 412 96 83 wew. 121 od poniedziałku do piątku w godz. 13.00–15.00 lub w budynku Urzędu Gminy, w pokoju nr 4A, Olszanka 16, 49-332 Olszanka

3. podczas spotkania eksperckiego, które odbyło się w dniu 14.05.2024 r. o godz. 10.00 w świetlicy wiejskiej w Pogorzeli.

Sam projekt uchwały dostępny był w formie:

a. elektronicznej – w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Olszanka (www.olszanka.pl), w zakładce: CO ROBIMY/ „Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Olszanka na lata 2024-2030" oraz na portalu informacyjnym Gminy Olszanka (www.olszanka.pl), w zakładce: AKTUALNOŚCI i zakładce WAŻNE TEMATY – „Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Olszanka na lata 2024-2030".
b. papierowej – w Sekretariacie Urzędu Gminy w Olszance, Olszanka 16, 49-332 Olszanka.

Po zakończeniu konsultacji Rada Gminy Olszanka 20 czerwca 2024 r. przyjęła uchwałę Nr III/33/2024 w sprawie przyjęcia Regulaminu określającego zasady wyznaczania składu oraz działania Komitetu Rewitalizacji (Biuletyn Informacji Publicznej https://samorzad.gov.pl/attachment/9a1e8515-acb0-4078-ab95-ba543948fc60). Po czym przystąpiono do naboru kandydatów na członków Komitetu w okresie od 07.08.2024 r. do 28.08.2024 r. Zgłaszanie kandydatur odbywało się poprzez złożenie formularza zgłoszeniowego wraz z oświadczeniami, zgodnie z załącznikami określonymi w ww. uchwale Rady Gminy Olszanka. Zgłoszenia przekazywano osobiście w zaklejonej kopercie w sekretariacie Urzędu Gminy Olszanka lub za pośrednictwem poczty (decydowała data wpływu do Urzędu) na adres: Urząd Gminy w Olszance, Olszanka 16, 49-332 Olszanka lub w formie elektronicznej na adres epuap /3e9t67vsgz/SkrytkaESP podpisany kwalifikowanym podpisem elektronicznym lub profilem zaufanym.

W rezultacie od 07.08.2024 r. do 28.08.2024 r. swoje kandydatury zgłosiło 9 przedstawicieli interesariuszy. Wszystkie kandydatury zostały ocenione pozytywnie. Zgodnie z Regulaminem w skład Komitetu Rewitalizacji wchodzi: czterech przedstawicieli mieszkańców obszaru rewitalizacji wyznaczonego uchwałą nr LXIII/387/2024 Rady Gminy Olszanka z dnia 30 stycznia 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, jeden przedstawiciel podmiotu gospodarczego lub zasiadającego w organach podmiotu wpisanego do rejestru przedsiębiorców w KRS, działającego na terenie Gminy Olszanka, dwóch przedstawicieli podmiotów prowadzących na terenie Gminy Olszanka działalność społeczną, w tym organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, jeden przedstawiciel właścicieli, użytkowników wieczystych nieruchomości i podmiotów zarządzających nieruchomościami znajdującymi się w tym spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych, społecznych inicjatyw mieszkaniowych i towarzystw budownictwa społecznego, znajdujących się na obszarze rewitalizacji oraz jeden przedstawiciel Urzędu Gminy Olszanka.

Przyjęta w dniu 20 czerwca 2024 r. przez Radę Gminy Olszanka uchwała Nr III/33/2024 wprowadziła 6-letnią kadencją Komitetu Rewitalizacji. Pracami Komitetu kieruje Przewodniczący, a w przypadku jego nieobecności – Zastępca Przewodniczącego. Posiedzenia Komitetu zwołuje Przewodniczący nie rzadziej niż raz na rok. Mogą się one odbywać w formule niestacjonarnej (on-line). Komitet może zapraszać na swoje posiedzenia ekspertów, jednakże dysponują oni jedynie głosem doradczym. Udział w pracach Komitetu nie daje możliwości

kierowania wobec gminy jakichkolwiek żądań finansowych związanych np. ze zwracaniem kosztów dojazdu.

Konsultacje Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Olszanka na lata 2024-2030 przeprowadzono w okresie od 06 lutego do 14 marca 2025 r. na podstawie ogłoszenia Wójta Gminy Olszanka. Zaproszenie do udziału w konsultacjach wraz ze stosownymi załącznikami, umieszczono i dystrybuowano następującymi kanałami informacyjnymi: w Biuletynie Informacji Publicznej gminy Olszanka w zakładce: CO ROBIMY/Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Olszanka na lata 2024-2030; na portalu informacyjnym gminy Olszanka (www.olszanka.pl) w zakładce: AKTUALNOŚCI, na tablicach ogłoszeń Urzędu Gminy w Olszance oraz w mediach społecznościowych gminy.

Konsultacje odbyły się w następujących formach:
1. poprzez składanie „Formularza uwag" w postaci elektronicznej, przesyłanego w formie plików tekstowych DOC/DOCX lub PDF na adres mailowy: rolnictwo@olszanka.pl, za pomocą elektronicznej skrzynki podawczej Urzędu Gminy w Olszance, na adres skrytki:/ 3e9t67vsgz/SkrytkaESP lub na adres e-Doręczeń: AE:PL-26725-14280-GIHSS-15,
2. poprzez składanie „Formularza uwag" w postaci papierowej na adres: Urząd Gminy Olszanka, Olszanka 16, 49-332 Olszanka,
3. zgłoszenie uwag poprzez dedykowaną ankietę internetową dostępną na stronie portalu informacyjnego gminy Olszanka (www.olszanka.pl) w zakładce: AKTUALNOŚCI,
4. podczas spotkania otwartego 5 marca 2025 r.
Z konsultacji sporządzono raport podsumowujący.

III.6.2. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji

Ważnym jest, aby zapewnić odpowiednio wysoki poziom udziału mieszkańców w procesie implementacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Dokument ten stanowi jedynie konstrukcję wyznaczającą kierunki interwencji publicznej, które mają się przełożyć na pozytywną zmianę społeczno-ekonomiczną na obszarze rewitalizacji. Natomiast sama realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie może zachodzić w „próżni społecznej". Stąd tak ważne jest pozyskanie znaczącego zaangażowania interesariuszy także w kolejnych etapach realizacji procesu rewitalizacji. Od postawy m.in. mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji społecznych w dużym stopniu zależeć będzie przyszły sukces poszczególnych działań. Jedynie poprzez współpracę z nimi będzie możliwa realizacja większość zadań, które, ze względu na specyfikę niniejszego dokumentu, muszą być realizowane z lokalnymi beneficjentami lub partnerami. Ponadto jednostka samorządowa nie jest w stanie zabezpieczyć wszystkich niezbędnych zasobów do wdrożenia listy przedsięwzięć zapisanych w tym dokumencie. W celu osiągnięcia wysokiej efektywności i racjonalności podjętych działań niezbędne jest wykreowanie efektu synergii na obszarze rewitalizacji poprzez zaangażowanie do procesu lokalnych partnerów i ich zasobów. Zasobami tymi będą zarówno środki finansowe, jak i ludzie wraz z ich umiejętnościami/zdolnościami oraz potencjał materialny (np. lokalowy). Współpraca może być realizowana zarówno z podmiotami społecznymi (np. poprzez konkursy dla organizacji pozarządowych), gospodarczymi (np. w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego), jak i publicznymi (np. umowy o współpracy). Ważnym jest wykorzystanie efektu synergii w ramach

realizacji konkretnych przedsięwzięć poprzez zaangażowanie wzajemnie uzupełniających się zasobów, którymi dysponują różne podmioty.

Podstawą umożliwiającą wytworzenie efektu synergii jest stworzenie stałych kanałów kontaktu pomiędzy gminą a innymi podmiotami oraz mieszkańcami obszaru rewitalizacji rozumianymi jako interesariusze rewitalizacji. Przyczyni się to do wzrostu wzajemnego zaufania oraz uświadomienia wspólnych celów i korzyści płynących z realizacji przedsięwzięć. Ciągła wymiana informacji pomiędzy interesariuszami jest również mechanizmem wspomagającym proces ewaluacji i monitoringu. Dzięki tym działaniom program rewitalizacji może być na bieżąco modyfikowany tak, by dostosować go do zmieniającego się otoczenia i nowych trendów.

III.7. System wdrażania (realizacji) Gminnego Programu Rewitalizacji

Gmina, postępując zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji (art. 3 ust.1), które mówią, że „(…) przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne" – daje początek procesowi rewitalizacji, wyznaczając obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji. Następnie przystępuje do prac nad gminnym programem rewitalizacji, nadzoruje i koordynuje wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także – poprzez podejmowane uchwały – tworzy jak najlepsze warunki do przebiegu procesu rewitalizacji.

Tworząc ten swoisty „szkielet" dla całego procesu, musi jednocześnie zadbać o odpowiednie wsparcie społeczne, a także włączyć do współpracy podmioty realizujące i współpracujące z nią przy wdrażaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji społecznych, przedsiębiorców, administracji powiatowej i rządowej, podmiotami wykonującymi kompetencje Skarbu Państwa.

Jednakże to od stosownych uchwał podjętych przez Radę Gminy, w głównej mierze związanych z budżetem gminy, zależeć będzie realizacja konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych złożonych przez gminę oraz jednostki organizacyjne i spółki gminne. Natomiast Wójt Gminy Olszanka, jako organ wykonawczy, będzie podejmował działania poprzez osobę pracującą w referacie Inwestycji, Rolnictwa i Ochrony Środowiska. Zapewni to wysoką jakość i stabilność realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w związku z szerokim doświadczeniem pracowników merytorycznych tej komórki organizacyjnej Urzędu. Ponadto referat ten odpowiada za poszukiwanie dodatkowych możliwości finansowania przedsięwzięć, co jest ważne ze względu na ograniczone możliwości finansowe budżetu gminy. Do współpracy w ramach tych działań włączony zostanie pracownik na stanowisku ds. Społecznych i Oświaty, który na bieżąco współpracuje z mieszkańcami i przede wszystkim organizacjami pozarządowymi, przez co będzie w stanie inicjować i prowadzić działania oparte na współpracy. Do obowiązków tych pracowników w kontekście wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji należeć wobec tego będzie:

- koordynowanie i monitorowanie projektów realizowanych w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych,

- nadzorowanie, promowanie i nawiązywanie współpracy z partnerami społecznymi, gospodarczymi i innymi, którzy prowadzą lub chcą prowadzić działalność na obszarze rewitalizacji,
- rekomendowanie Komitetowi Rewitalizacji zmian w GPR,
- inicjowanie i organizacja procesu monitorowania i ewaluacji GPR,
- inicjowanie przeglądu polityk publicznych/sektorowych w aspekcie działań planowanych i prowadzonych na obszarze rewitalizacji,
- pozyskiwanie informacji o realizowanych i planowanych do realizacji programach i projektach miejskich w obszarze rewitalizacji,
- przygotowanie projektów aktualizacji GPR i nadzorowanie procedur z tym związanych (w tym konsultacji społecznych),
- nadzorowanie polityki informacyjnej gminy w zakresie rewitalizacji.

Realizacja prac przygotowawczych nad Gminnym Programem Rewitalizacji oraz wdrożeniowych to zadanie pracowników samorządowych. GPR jest jednym z dokumentów programowych, pełniących rolę wykonawczą względem m.in. dokumentu wyższego rzędu, tj. strategii rozwoju gminy. Jak wiadomo opracowanie dokumentów strategicznych i dokumentów wykonawczych to podstawowe zadanie (a w niektórych przypadkach także obowiązek) jednostek samorządu terytorialnego. Z tego względu realizacja prac przygotowawczych (opracowanie dokumentu) oraz wdrożeniowych to zadanie pracowników samorządowych. W przypadku Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszanka opracowanie dokumentu zlecono ekspertom, jednakże jego wdrażanie będzie realizowane własnymi zasobami pracowników i w związku z tym nie będzie związane z dodatkowymi kosztami dla budżetu gminy. Również działanie Komitetu Rewitalizacji nie pociąga za sobą dodatkowych kosztów. Aczkolwiek w wyjątkowych sytuacjach, w zależności od finansowych możliwości gminy, możliwe będzie zapraszanie do udziału w jego pracach ekspertów zewnętrznych.

Wdrażanie GPR będzie zgodne z poniższym harmonogramem:

Tabela 7 Harmonogram wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Olszanka.

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
P1							
P2							
P3							
P4							
P5							
P6							
P7							
P8							

P9							
P10							
U1							
U2							

Źródło: opracowanie własne.

III.8. System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji

Monitorowanie Gminnego Programu Rewitalizacji polegać będzie na systematycznym gromadzeniu i analizowaniu obiektywnych danych dotyczących wyznaczonych obszarów objętych działaniami rewitalizacyjnymi oraz formułowaniem na ich podstawie ocen skuteczności i efektywności tych procesów. Proces monitorowania będzie się odnosił do postępu w zakresie wdrażania poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Realizowany będzie w cyklu rocznym, stanie się elementem *Raportu o stanie gminy*, który musi zawierać informację o sposobie realizacji dokumentów strategicznych i programowych samorządów terytorialnych. Sporządzanie raportu może się odbywać w oparciu o poniższą kartę monitoringu.

Tabela 8 Karta monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji.

	Podjęte działania	Planowany okres zakończenia	Poziom zaangażowania prac [%]	Zidentyfikowane problemy	Planowane/ podjęte działania naprawcze
P1					
…					
U1					
…					

Źródło: opracowanie własne.

W myśl art. 22. ust. 1. ustawy o rewitalizacji, wójt będzie dokonywał raz na trzy lata oceny aktualności i stopnia realizacji programu. Komórką merytoryczną odpowiedzialną za realizację tych czynności będzie wspomniany w poprzednim rozdziale Referat Inwestycji, Rolnictwa i Ochrony Środowiska, przy aktywnej współpracy Komitetu Rewitalizacji. Ocena stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji będzie się opierała na powiązanej ze sobą analizie i ocenie:

- wartości wskaźników określających postęp w osiąganiu celów rewitalizacji i odwołujących się wprost do analizy wykonanej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,
- wartości wskaźników określających produkty i rezultaty poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 9 Wskaźniki oceny efektywności osiągania celów rewitalizacji.

Wskaźniki	Obszar rewitalizacji	Kierunek zmiany
Indeks obciążenia demograficznego – udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku osób w wieku produkcyjnym [%]	40,65	spadek lub utrzymanie na tym samym poziomie
Indeks starości – udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu osób [%]	23,50	spadek lub utrzymanie na tym samym poziomie
Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie osób [%]	1,77	spadek
Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	72,22	spadek
Liczba osób korzystających ogółem z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	9,34	spadek
Stopień zagrożenia przestępczością – liczba czynów karalnych na 100 mieszkańców	7,87	spadek
Średni wynik egzaminu ósmoklasisty na rok szkolny 2022/2023 [%]	52,16	wzrost
Średnia frekwencja w 3 ostatnich wyborach krajowych [%]	57,52	wzrost
Udział podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	7,37	wzrost
Udział dróg wymagających pilnego remontu w długości dróg ogółem [%]	38,68	spadek
Długość chodników przypadających na 1 km dróg asfaltowych [m]	312,86	wzrost
Udział obiektów wpisanych do GEZ w danej miejscowości w ogóle obiektów w GEZ [%]	13,34	bez zmian
Udział procentowy ogrzewania budynków alternatywnymi źródłami energii (gaz, OZE,) innymi niż paliwa stałe (węgiel i węglopodobne) w ogólnej liczbie gospodarstw zgłaszających do bazy CEEB [%]	12,38	wzrost

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 10 Wskaźniki produktu i rezultatu dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Wskaźnik	Wartość docelowa
Powierzchnia poddana rewitalizacji	2,5796 ha
Liczba wyremontowanych/przebudowanych budynków	5
Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach społecznych na obszarze rewitalizacji	850 os./rok

Źródło: opracowanie własne.

IV POWIĄZANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Olszanka na lata 2024–2030 jest zgodny z innymi dokumentami strategicznymi przede wszystkim na poziomie gminnym, co zostało przedstawione poniżej. W odniesieniu do każdego dokumentu strategicznego gminy wskazano jego zapisy (w zależności od kształtu dokumentu: cele strategiczne, operacyjne, kierunki działań), w które wpisują się zapisy GPR.

IV.1 Spójność z dokumentami strategicznymi gminy

Zgodność ze Strategią Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2016–2025 z perspektywą do 2030 roku

WIZJA ROZWOJU GMINY: Gmina Olszanka – jako obszar zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego, przyjazna dla mieszkańców i inwestorów, otwarta na rozwój i współpracę oraz zapewniająca atrakcyjne warunki życia i pracy

Cel strategiczny nr 1. Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej elementem poprawy poziomu życia mieszkańców

Cel operacyjny 1.1. Poprawa i wzmocnienie systemu komunikacyjnego na terenie Gminy

Działanie 1.1.1. Budowa, przebudowa i modernizacja dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, kanalizacja burzowa), w szczególności na obszarach zabudowanych

Działanie 1.1.2. Budowa, przebudowa i modernizacja dróg wewnętrznych i osiedlowych wraz z infrastrukturą odwodnienia

Działanie 1.1.3 Budowa, przebudowa i modernizacja ciągów pieszych (chodników) oraz poboczy

Działanie 1.1.4. Budowa, modernizacja i przebudowa miejsc parkingowych, ze szczególnym uwzględnieniem miejsc parkingowych przy obiektach użyteczności publicznej

Cel operacyjny 1.2 Poprawa i rozwój infrastruktury służącej działalności oświatowej, rekreacyjno-sportowej, kulturalnej i turystycznej

Działanie 1.2.2. Budowa, rozbudowa i modernizacja obiektów rekreacyjno-sportowych, w tym m.in. budowa sali gimnastyczna przy Szkole w Olszance oraz budowa boiska rekreacyjno-sportowego w centrum wsi Jankowice Wielkie (obok szkoły)

Działanie 1.2.3. Modernizacja i remonty istniejących boisk sportowych w Sołectwach Gminy

Działanie 1.2.4. Dalsza modernizacja i remonty świetlic wiejskich i innych obiektów służących prowadzeniu działalności kulturalnej z uwzględnieniem termomodernizacji budynków wraz z ich doposażeniem

Działanie 1.2.5. Budowa i remonty obiektów małej infrastruktury rekreacyjnej

Cel operacyjny 1.4. Właściwe gospodarowanie przestrzenią publiczną

Działanie 1.4.2. Prowadzenie działań zmierzających do zachowania walorów kulturowych istniejących zabytkowych zabudowań wiejskich z uwzględnieniem zabytkowego układu architektonicznego wsi

Działanie 1.4.3. Zagospodarowanie placów i centrów wsi (z dostosowaniem na miejsca i place spacerowe, wypoczynkowe, rekreacyjne) z zachowaniem istniejącego zabytkowego układ krajobrazowego

Cel strategiczny nr 2. Wysoka jakość i dostępność usług publicznych

Cel operacyjny 2.2. Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej zapewniającej spędzanie czasu wolnego dla mieszkańców

Działanie 2.2.3. Organizacja zajęć edukacyjno-artystycznych w świetlicach wiejskich dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych z uwzględnieniem zapewnienia oferty spędzania wolnego czasu seniorów przy szerokiej współpracy organizacji pozarządowych oraz Rad Sołeckich poszczególnych miejscowości Gminy.

Działanie 2.2.4. Działania zmierzające do zachowania tożsamości lokalnej i regionalnej, szczególnie poprzez organizację i promocję tradycji lokalnych, w tym m.in. wspieranie lokalnych artystów i twórców, kreowanie i promocja potraw lokalnych jako produktów turystycznych, organizacja wydarzeń kulturalnych bazujących na tradycji i zwyczajach wiejskich, promujących zasoby i walory Gminy Olszanka

Działanie 2.2.9. Zwiększenie poziomu społecznego uczestnictwa w kulturze oraz aktywnych formach spędzania czasu wolnego i korzystania z dostępnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej

Cel operacyjny 2.3. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego

Działanie 2.3. 5. Wspieranie Ochotniczych Straży Pożarnych w zakresie modernizacji i remontów remiz strażackich.

Działanie 2.3.6 Działania edukacyjne, prewencyjne i profilaktyczne, szczególnie wśród dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa na drogach, unikania zagrożeń oraz udzielania pierwszej pomocy

Działanie 2.3.7. Realizacja programów profilaktycznych w zakresie zwalczania narkomanii i alkoholizmu, m.in. wśród dzieci i młodzieży

Cel operacyjny 2.4 Podniesienie jakości usług socjalnych i medycznych

Działanie 2.4.3. Prowadzenie i wspieranie działań na rzecz kształtowania i promocji postaw i edukacji na rzecz aktywnego i zdrowego stylu życia

Działanie 2.4.5. Przeciwdziałanie przemocy i zwalczania dysfunkcji w rodzinie

Działanie 2.4.6. Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki uzależnień, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, w tym wspieranie działań w zakresie rozwoju poradnictwa związanego z uzależnieniami (punkty konsultacyjne, itp.)

Cel strategiczny nr 3. Zachowanie tożsamości lokalnej, walorów kulturowych i przyrodniczych w oparciu o istniejące zasoby i kapitał społeczny

Cel operacyjny 3.1 Ochrona zasobów przyrodniczych i wzrost bezpieczeństwa ekologicznego Gminy

Działanie 3.1.3 Rewitalizacja zbiorników i oczek wodnych wraz z dostosowaniem ich funkcji m.in. do celów edukacji przyrodniczo-ekologicznej

Działanie 3.1.10 Wspieranie działań zmierzających do wykorzystania odnawialnych źródeł energii (fotowoltaika i kolektory słoneczne)

Działanie 3.1.11. Prowadzenie działań na rzecz edukacji ekologicznej i promocja postaw ekologicznych

Cel operacyjny 3.2 Wzmocnienie działań na rzecz ochrony zabytków i zachowania walorów kulturowych

Działanie 3.2.1. Podejmowanie i wspieranie działań zmierzających do poprawy stanu i sposobu użytkowania zabytków dziedzictwa kulturowego, w tym m.in. zabytków o szczególnym historycznym znaczeniu dla obszaru Gminy.

Działanie 3.2.2. Działania na rzecz ochrony przestrzeni kulturowej poszczególnych miejscowości Gminy.

Działanie 3.2.3. Wspieranie działań promujących lokalne zasoby kulturowe i historyczne ze szczególnym uwzględnieniem działań rozwijających turystykę weekendową w obszarze Szlaku Średniowiecznych Polichromii Ściennych.

Cel operacyjny 3.3 Wzmacnianie kapitału społecznego poprzez rozwój organizacji pozarządowych i aktywności obywatelskiej oraz współpracy międzyterytorialnej.

Działanie 3.3.1. Podejmowanie działań promujących i wspomagających aktywność obywatelską oraz partycypację społeczną mieszkańców.

Działanie 3.3.5. Promocja i wspieranie wolontariatu.

Cel strategiczny 4. Rozwój gospodarki oparty na tworzeniu atrakcyjnych warunków do rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości

Cel operacyjny 4.1 Wspieranie rolnictwa w oparciu o zrównoważony rozwój obszarów wiejskich

Działanie 4.1.3. Wsparcie i promocja tworzenia gospodarstw agroturystycznych oraz produkujących zdrową żywność.

<u>Zgodność z Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021–2029</u>

Cel strategiczny 6.2. Rozwiązywanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych

Cele szczegółowe:

1. podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności,
2. zapewnienie odpowiednich form opieki osobom wymagających pomocy,
3. zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych osobom niepełnosprawnym i starszym,
4. tworzenie możliwości do pełnej rehabilitacji leczniczej, psychologicznej i społecznej osób niepełnosprawnych i starszych,
5. aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki najbliższym.

Cel strategiczny 6.3. Wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo- wychowawczymi

Cel szczegółowy: wspomaganie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, prowadzące do utrzymania dziecka w rodzinie.

Zgodność ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

GPR wpisuje się w następujące kierunki rozwoju wskazane w suikzp:

- zapewnienie zadowalającego stanu wyposażenia i dostępności do usług zaspokajających potrzeby lokalne,
- zapewnienie sprawnej obsługi komunikacyjnej,
- racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska,
- bezpieczne dla zdrowia ludzkiego środowisko,
- zachowanie równowagi ekologicznej w podstawowych systemach przyrodniczych,
- utrzymanie i podniesienie ładu przestrzennego.

IV.2 Spójność z dokumentami strategicznymi rangi regionalnej

Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030

Gminny Program Rewitalizacji dla gminy Olszanka jest zgodny ze Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030, w tym w szczególności z wymienionymi poniżej celami strategicznymi, celami operacyjnymi i kierunkami działań.

CEL STRATEGICZNY 1: CZŁOWIEK I RELACJE – MIESZKAŃCY GOTOWI NA WYZWANIA I TWORZĄCY OTWARTĄ WSPÓLNOTĘ

Cel operacyjny – Trwałe więzi społeczne

Kierunki działań:

- integracja i aktywizacja społeczna,
- wsparcie rozwiązań prorodzinnych,
- budowa systemu wsparcia rewitalizacji,
- rozwój społeczeństwa wielokulturowego.

Cel operacyjny – Wykwalifikowani mieszkańcy

Kierunki działań:

- wzrost jakości kształcenia,
- wzmacnianie instytucji,
- aktywizacja zawodowa,
- współpraca na rzecz rozwoju kwalifikacji i kompetencji.

Cel operacyjny – Rozwinięte i dostępne usługi

Kierunki działań:

- rozwój opieki i profilaktyki zdrowotnej,
- rozwój usług społecznych,
- rozszerzanie oferty spędzania wolnego czasu.

Cel operacyjny – Bezpieczny region

Kierunki działań:

- poprawa bezpieczeństwa,
- rozwój edukacji na rzecz bezpieczeństwa.

Opracowany GPR, który m.in. planuje się wykorzystywać do pozyskiwania Funduszy Europejskich przeznaczonych na rewitalizację, stanowi element systemu wsparcia rewitalizacji. Zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne koncentrują się na tworzeniu przestrzeni i obiektów, które będą wykorzystywane do prowadzenia działań społecznych o charakterze włączającym – zarówno mających na celu aktywizację osób bezrobotnych, włączenie osób ze szczególnymi potrzebami, jak i stworzenie atrakcyjnej i integrującej wszystkich mieszkańców oferty spędzania czasu wolnego.

CEL STRATEGICZNY 2: ŚRODOWISKO I ROZWÓJ – ŚRODOWISKO ODPORNE NA ZMIANY KLIMATYCZNE I SPRZYJAJĄCE ROZWOJOWI

Cel operacyjny – Opolskie zeroemisyjne

Kierunki działań:

- rozwój zielonych technologii.

Cel operacyjny – Przyjazne środowisko i racjonalna gospodarka zasobami

Kierunki działań:

- rozwój świadomości ekologicznej i praktycznych zastosowań,
- ochrona zasobów wodnych,
- zapobieganie skutkom zjawisk klimatycznych.

Cel operacyjny – Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe

Kierunki działań:

- ochrona bioróżnorodności,
- ochrona i kształtowanie krajobrazów.

Znaczna część przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które odnoszą się do zagospodarowania przestrzeni publicznych, zawiera aspekty związane z nowymi nasadzeniami, ochroną zasobów wodnych (w postaci wiejskich stawów). Działania te wpisują się w szerszy trend adaptacji do zmian klimatu.

CEL STRATEGICZNY 3: SILNA GOSPODARKA – GOSPODARKA INTELIGENTNA WZMACNIAJĄCA KONKURENCYJNOŚĆ REGIONU

Cel operacyjny – Gospodarka otwarta na współpracę

Kierunki działań:

- rozwój przedsiębiorczości.

Cel operacyjny – Silne branże

Kierunki działań:

- rozwój wiodących branż gospodarki regionalnej.

Cel operacyjny – Region dostępny komunikacyjnie

Kierunki działań:

- rozwój infrastruktury komunikacyjnej.

Cel operacyjny – Ceniona marka regionu

Kierunki działań:

- dbałość o zachowanie i rozwój dziedzictwa kulturowego,
- budowa wizerunku Zielonego Opolskiego,
- rozwój silnych produktów turystycznych.

W Programie przewidziano działania związane ze wsparciem lokalnych przedsiębiorców lub osób chcących założyć własną działalność gospodarczą. Uzupełniające znaczenie mają działania związane z infrastrukturą drogową, na której zaplanowano inwestycje przede wszystkim podnoszące bezpieczeństwo użytkowników dróg. Za istotne uznano dbanie o obiekty zabytkowe, które – wraz z terenami zielonymi – stanowią o wartości obszaru rewitalizacji dla rozwoju turystyki lokalnej.

Zgodność z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego (PZPWO)

Proponowane cele i kierunki procesu rewitalizacji wpisują się w zasady gospodarowania przestrzenią wymienione w PZPWO:

- zasada zachowania ładu przestrzennego przejawiająca się prowadzeniem efektywnej i racjonalnej polityki przestrzennej i planistycznej, umożliwiająca uzyskanie harmonijnej całości oraz uwzględniająca w uporządkowanych relacjach uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. W GPR założono bowiem, że przedsięwzięcia rewitalizacyjne służą przede wszystkim rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów społecznych, jednak ma się to dziać w sposób kompleksowy, przy równoległym realizowaniu innych polityk publicznych;
- zasada racjonalnego kształtowania sieci osadniczej, polegająca na dążeniu do spójności struktury funkcjonalno-przestrzennej, zwartości struktury przestrzennej miejskich i wiejskich jednostek osadniczych oraz uzyskaniu równowagi terenów zabudowanych i terenów zieleni;
- zasada preferencji intensyfikacji zabudowy na terenach zainwestowanych wraz z ich regeneracją (odnową) – oznacza intensyfikację procesów inwestycyjnych na terenach już zagospodarowanych i przeciwdziałanie zajmowaniu nowych obszarów pod zabudowę;
- zasada budowania tożsamości regionalnej poprzez zachowanie dziedzictwa kulturowego, polegająca na pielęgnowaniu tradycji kulturowych regionu, dbaniu o materialną spuściznę historyczną, eksponowaniu krajobrazu kulturowego i przyrodniczego i zacieśnieniu więzi społeczności lokalnych. W GPR znalazły się przedsięwzięcia polegające na zagospodarowaniu terenów istotnych ze względów historycznych i kulturowych oraz ich udostępniania dla mieszkańców i turystów, co sprzyjać będzie rozwojowi aktywności gospodarczej mieszkańców;
- zasada stymulowania rozwoju-społecznego, gospodarczego i przestrzennego, z wykorzystaniem istniejącego potencjału gospodarczego, kadr i zasobów naturalnych, wraz ze wsparciem sektora gospodarki opartej na wiedzy i innowacyjności;
- zasada rozwoju infrastruktury społecznej, zaspokajającej potrzeby zwłaszcza w dziedzinie ochrony zdrowia, edukacji i mieszkalnictwa, a także kultury i sportu. Na obszarze rewitalizacji zaplanowano szereg przedsięwzięć związanych z rozwojem przede wszystkim oferty spędzania czasu wolnego i sportu w szczególności poprzez modernizację i poprawę stanu infrastruktury.

V. ODNIESIENIE DO OBOWIĄZUJĄCYCH PRZEPISÓW PRAWA LOKALNEGO

V.1. Określenie zmian w uchwałach

Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminnym i o zmianie kodeksu cywilnego.

Nie przewiduje się konieczności zmian w uchwałach definiujących politykę mieszkaniową gminy, o których mowa w art. 21 ust 1 Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.

Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji.

W trakcie prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji konsultowano projekt uchwały o powołaniu i funkcjonowaniu Komitetu Rewitalizacji, a następnie została ona uchwalona przez Rade Gminy, dzięki czemu zapewniona została spójność.

V.2. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji stanowią Załącznik do GPR**.**

W obrębie obszaru rewitalizacji występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. W granicach obszaru rewitalizacji zidentyfikowane zostały obszary szczególnego zagrożenia powodzią o w zasięgach zalewu wodą o prawdopodobieństwie przewyższenia o 10%, 1% i 0,2% średnim (1%). Należy również pamiętać, iż w graniach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy odrębne.

Nie ma konieczności wprowadzania zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ani studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Dla gminy nie opracowano jeszcze planu ogólnego.

Nie przewiduje się uchwalania miejscowego planu rewitalizacji.

V.3. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Na obszarze rewitalizacji, w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, przewiduje się możliwość ustanowienia na 10 lat Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy o rewitalizacji. Ustanowienie Strefy oraz dokładny zakres jej regulacji – zgodnie z dyspozycją ustawy – będzie przedmiotem odrębnej uchwały Rady Gminy.

Spis tabel

Tabela 1 Opiniowanie Gminnego Programu Rewitalizacji. 4
Tabela 2 Wskaźniki wykorzystane do analizy sytuacji kryzysowej w gminie Olszanka. 6
Tabela 3 Wyniki analizy sytuacji wewnętrznej w gminie Olszanka. 8
Tabela 4 Wskaźniki dla obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Olszanka. 10
Tabela 5 Podsumowanie szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji. 18
Tabela 6 Założenia interwencji rewitalizacyjnej w gminie Olszanka. 40
Tabela 7 Harmonogram wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Olszanka. 51
Tabela 9 Karta monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji. 52
Tabela 10 Wskaźniki oceny efektywności osiągania celów rewitalizacji. 53
Tabela 11 Wskaźniki produktu i rezultatu dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych. 53

Załącznik – Mapa kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

MAPA KIERUNKÓW ZMIAN FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNYCH OBSZARU REWITALIZACJI (OR)

0 1 2 km

SKALA 1:5 000

Przylesie
Obórki
Krzyżowice
Gierszowice
Olszanka
Janów
Pogorzela
Jankowice Wielkie
Czeska Wieś
Michałów

U2 (3)
P10
P5
U2 (2)
P6 (1)
P7
P6 (2)
U1 U2
P8 P9
U2 (1)
P3
P1
P2
P4

LEGENDA

- granica gminy
- granice obrębów
- obszar rewitalizacji
- obszar zdegradowany
- wały przeciwpowodziowe*

WPŁYW REALIZACJI PROJEKTU NA ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

- brak zmiany funkcji (10 lokalizacji)
- zmiana funkcji (2 lokalizacje: P3, P7)

PROJEKTY WEDŁUG LOKALIZACJI

- P1 podstawowe
- U2 uzupełniające

PROJEKTY BEZ SZCZEGÓŁOWEJ LOKALIZACJI REALIZOWANE NA OR

U1 P8

uzupełniające podstawowe

OBSZARY ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO

- w wyniku zniszczenia wału przeciwpowodziowego (WZ)
- w tym obszary szczególnego zagrożenia powodzią
- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%
- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%
- obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy (...)**

* na podstawie BDOT10k
** obszar międzywala wyznacza zasięg wałów przeciwpowodziowych zaznaczonych na mapie

UZASADNIENIE

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Olszanka na lata 2024-2030 programuje przedsięwzięcia prorozwojowe na obszarze rewitalizacji określonym w uchwale nr LXIII/387/2024 Rady Gminy Olszanka z dnia 30 stycznia 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2024 r., poz. 307) w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji zawiera następujące elementy, wynikające wprost z ustawy o rewitalizacji: szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, obejmującą analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na tym obszarze; opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych; opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji; cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk; opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych; mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych; szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych; opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu; system monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji; określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego; określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji; wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania; wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, załącznik graficzny przedstawiający, podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji. Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji podlegał także opiniowaniu przez: Zarząd Powiatu Brzeskiego w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu; Zarząd Województwa Opolskiego w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa Opolskiego oraz Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030; Wojewody Opolskiego w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego; Komendy Powiatowej Policji w Brzegu, Wojskowego Centrum Rekrutacji w Opolu, Delegatury ABW w Opolu, ‚Placówki Straży

Granicznej w Opolu, Wojskowego Centrum Rekrutacji w Opolu w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności; Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Brzegu w zakresie ochrony przeciwpożarowej; Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu; operatorów sieci uzbrojenia terenu tj. Zarządu Dróg Wojewódzkich w Opolu jako zarządcy dróg wojewódzkich przebiegających przez obszar rewitalizacji, Dyrektora Oddziału Gospodarowania Nieruchomościami, Polskich Kolei Państwowych S.A. we Wrocławiu, Zakładu Linii Kolejowych PKP PLK S.A. w Opolu, Tauron Operator Sp. z o. o, Polskiej Spółki Gazownictwa S.A., Orange Polska S.A, Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Oddział Opole; Krajowego Zasobu Nieruchomości w zakresie sposobu zagospodarowania oraz przedsięwzięć związanych z nieruchomościami wchodzącymi w skład zasobu nieruchomości; Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w zakresie form ochrony zabytków; Nadleśnictwa Brzeg w zakresie nieruchomości Skarbu Państwa będących w trwałym zarządzie tego gospodarstwa; Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu w zakresie form ochrony przyrody, Dyrektora Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskiego Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w zakresie terenu położonego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. Ponadto opinie skierowano do Gminnej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej oraz Komitetu Rewitalizacji uzyskując opinię pozytywną.

Zgodnie z art. 166 ust. 2 pkt.6) ustawy z dnia 20 lipca 2017 Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 1087 z późn. zm.) wystąpiono do Dyrektora Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu o uzgodnienie dokumentu GPR i decyzją numer 99/RPP/G-201/2025 z dnia 17 marca 2025r otrzymano decyzję pozytywną.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu pismem WOOŚ.411.4.1.2024.PM z dnia 27 stycznia 2025 roku uzgodnił odstąpienie od konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i stwierdził, iż dla projektu GPR nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Dokument został również poddany konsultacjom społecznym zgodnie z ustawą o rewitalizacji w terminie od 6 lutego 2025r. do 14 marca 2025r. umożliwiając szeroki udział społeczeństwa.

W związku z tym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.